

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
goslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejmejo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.344
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Quousque tandem Hungaria?

Prav za prav so občudovanja vredni Mažari. Vsak dan nove akcije, kakor da Evropa nima drugega interesa kot iti na roke njihovim magnatom, veleposestnikom in tipičnim fevdalcem.

Takoj po vojni so hoteli svet prepričati, da se krivda osrednjih velesil Nemčije in Avstrije njih ne tiče. Nato so z isto politično tendenco presenetili svet s ponarejanjem frankov. Angažirali so habsburškega princa, ki naj bi kar z brzino letala izvedel restavracijo dežel »Krone sv. Stefanac«. Že leta sem se vtikajo v agrarne zakone sosednjih držav in skušajo dokazati, da kakor pri njih doma tudi drugod ne sme biti govora o agrarni reformi. Pridobili so angleškega časnikaškega podjetnika lorda Rothermera, ki naj bi mažarskim lordom pomagal do bivešega posestnega stanja. Rumunsko agrarno reformo so spravili celo pred Društvo narodov, a so propadli. Njihova najnovejša akcija obstoja v obelodanjenju diplomatskih not iz l. 1920, združenih z imenom takratnega načelnika v francoskem zunanjem ministrstvu, Paleologueja in ministra Mille-randa, ki da sta vabila Mažare na pomoč proti boljševikom, ki so prodirali proti Varšavi, kot nagrado pa bi dobili Mažari del ozemlja sedanje Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške.

Spuščati se v debato o avtentičnosti te note, je spričo znane mažarske zgodovine težko. Saj je znan slučaj hrvatsko-ogrskih pogodb v 60. letih, ko si je ogrski ministrski predsednik dr. Zmislav enostavno besedilo preplepil z drugim, čemur se imamo v bistvu zahvaliti, da smo na mirovni konferenci izgubili Reko. In ni treba poudarjati stoletnega uradnega zatajevanja narodov, ki so ječali pod Budimpešto. Afera s ponarejanjem frankov, najbolj dehteča cvetka iz tega političnega močvirja, je mogla vzkleti zopet le na Mažarskem. Paleologuejeva nota nam je z vsebino, kot nam jo servirajo Mažari, vsaj sumljiva. Uradna Francija jo demantira; grof Andor Semsey, ki naj bi bil to noto deaaurirani Francijo pred državami male anikomur izjavil.

Pa recimo, da je taka nota res obstojala. Objavljanje spominov je za nas kvečjemu žurnalistična atrakcija. Drugo je politika. Hočejo desavurrirati Francijo pred državami male antante? Dati duška jez, ko je počil obroč italijanske obkroževalne politike okrog naše države, ko sta se, v kolikor od Italije oddaljili, v toliko Jugoslaviji približali državi Bolgariji in Romuniji? Ko je vobče začel na Balkanu pihati prijaznejši veter?

Teh in podobnih akcij smo že sili. Pustite jih pri miru! Mirnim potom ne dobite niti peči zemlje, vojne pa nikdo ne mara.

Kateremu snujočemu se bloku se pa hoče Mažarska priključiti, kje hoče iskati zaveznike, je sicer njena notranja zadeva. Nauk bi lahko imela že sama, da za enkrat še vsa evropska politika gre za ohranitev sedanjega posestnega stanja in miru, ki se ne bo kalil na ljubo srednjeveškega mišljenja mažarske aristokratske kaste. Ta mig ji je bil dan tudi od zapadnih demokracij. Vendar moramo biti in bomo glede Mažarske stalno na straži. Dočim je težnja Avstrije za tem, da se združi z Nemčijo in ne odvzame ničesar od sosednjih držav, je mažarska izključno restavracijska! Nič ne de, če se po političnem položaju zaganja zdaj bolj v Romunijo, zdaj v Češkoslovaško in se ne oddaljuje od Jugoslavije. Za nas je gotovo: Kakor hitro bi se začelo rušiti posestno stanje na eni, bi bilo na vrsti ono i iz druge strani. Zato tvorijo Jugoslavija, Češkoslovaška in Romunija v tem oziru eno nerazdelljivo celoto, ki jo bo znala braniti tako vsaka zase kot vse skupaj zase.

Zato mislimo, da je v najvitalnejšem interesu Mažarske, da začne prijateljsko politiko z vsemi sosedi, k čemer pa vse te pustolovske akcije gotovo ne bodo ničesar pripomogle.

Macdonald za zmernost v politiki

v London, 4. okt. (Izv.) Na državnem zborovanju delavske stranke v Blackpooru namerava Macdonald s pomočjo zmernih voditeljev strokovnih organizacij, ki so zmagali v Edinburgu, usmeriti stranko in strokovne organizacije na zmerni program davčne reforme v smislu razdelitve prevelikih posestev, gospodarske reforme v smislu večje državne kontrole produkcije in napredne ureditve državne reforme. Akcijski program delavske stranke za nove volitve je proračunan na pri-tok volivcev iz meščanskih slojev in na parlamentarno sodelovanje liberalcev.

Konferenca med Vukičevićem in dr. Korošcem.

Konstituiranje Jugoslovanskega kluba. ~ Dr. Barić vstopil v Jugoslov. klub.

Radić se poklonil Pribičeviću ~ potem je obiskal Davidovića.

Brezuspešni napor samostojnih demokratov ustvariti protivladni blok.

Opozicijo bosta tvorila Pribičević iz Radić.

Vlada bo šla oprta na zaupanje parlamenta in krone neomajno svojo pot naprej.

Demokratski klub edin z Marinkovićem.

Konstituiranje radikalnega kluba. - Mesti prvega podpredsednika in tajnika rezervirani za Jugoslovanski klub.

r Belgrad, 4. okt. (Izv.) Danes dopoldne je predsednik vlade g. Vukičević povabil načelnika SLS g. Korošca k sebi na posvetovanje. Poročal mu je o zadnjih dogodkih v naši notranji politiki, posebno v radikalnem klubu. Ker se razmere razvijajo povsem v smislu takozvanega blejskega pakta, je bil g. Korošec s tem povsem zadovoljen.

r Belgrad, 4. okt. (Izv.) Popoldne so se zbrali v prostorih Jugoslovanskega kluba poslanci SLS in HPS na konstituiranju svojega parlamentarnega kluba. Za načelnika je bil z velikim navdušenjem izvoljen g. dr. Korošec, za podnačelnika g. Sušnik in g. Barić, za tajnika g. Škulj in g. Hodžar. Nato se je predsednik kluba g. Korošec zahvalil poslancem za njihovo iskreno sodelovanje za časa volitev, posebej je pozdravil podnačelnika kluba g. Barića, ki je kot zastopnik bratske HPS zopet vstopil v krog svojih tovarišev, s katerimi se je za interese slovenskega in hrvatskega ljudstva boril že v ustavotvorni skupščini. Sodelovanje med SLS in HPS, ki se je ponovno dokumentiralo z vstopom g. Barića v Jugoslovanski klub, najjasneje kaže, kako naša misel počasi, toda vztrajno prodira med hrvatskim ljudstvom. G. Korošec je nato podal sliko razvoja političnega življenja do takozvanega blejskega pakta. V podrobnostih je obvestil poslance o takozvanem blejskem paktu in natančno orisal današnji politični položaj. Jugoslovanski klub se bo držal političnih smernic, kakor sta jih zavzela SLS, oziroma HPS v volivni borbi. Vse nasprotne trditve so neutemeljene in neresnične.

G. Korošec je obvestil Jugoslovanski klub o svojem današnjem razgovoru z g. Vukičevićem, s katerim sta se razgovarjala tudi o tem, kako naj se izvede blejski pakt tudi v tistih točkah, ki so postale sedaj aktualne. Nato se je določilo stališče Jugosl. kluba glede volitev začasnega predsednika narodne skupščine. Za člane verifikacijskega odbora je Jugoslovanski klub določil dr. Hodžarja in dr. Hohnjeca.

Jutri ob 8. bo pred otvoritvijo narodne skupščine poslanec Škulj bral sv. mašo, katere se bodo udeležili poslanci Jugosl. kluba.

r Belgrad, 4. okt. (Izv.) Zabavna senzacija današnjega dne je bil dogodek, da se je šel g. Radić davi pokloniti g. Pribičeviću, ki ga je l. 1924. pregnal v luknjo in ki mu je prorokoval, da bo postal manjši od makovega zrna. Radićeva poklonitev je vzbudila več smeha kakor resnih političnih pomentarjev. G. Radić je videl, da mu v sedanjem položaju preostaja samo opozicija. Da bi v tej opoziciji ne ostal sam, si je poiskal tovariša v osebi g. Pribičevića. To je prvi pravi smisel današnjega obiska g. Stjepana Radića g. Pribičeviću. Edini stvarni rezultat njunega sestanka je bil, da bosta skupno jedla trdi kruh opozicije.

Sam sestanek se je vršil takole: Klub g. Radića se nahaja nasproti Pribičevićevemu klubu. G. Radić se je prijavil in je bil takoj spuščen v Pribičevićovo sobo. G. Pribičević mu je stopil nasproti in mu prvi podal roko. Nato ga je potepal po rami. G. Radić ga je pozdravil: »Dobar dan, Svetozare!« Pribičević: »O zdravo, kako si ti, Stjepane?«, nakar sta se vsedla v fotelje in se dolgo časa razgovarjala.

Potem je g. Radić nadaljeval romanje in obiskal tudi g. Davidovića, katerega je leta 1924. tako sramotno izdal. Ta sestanek je bil precej kratek in je imel bolj značaj Radićevih poskusov, približati se ljudem, katerih kari-erjo je on s svojo politiko uničil.

Popoldne je dal g. Radić dolge, dolge izjave, v katerih je govoril na vse strani, da se je vse že končalo, da se on, g. Pribičević in

g. Davidović strinjajo v vseh vprašanjih in da ima g. Davidović od njega in g. Pribičevića dejansko že polnomočje, da ju zastopa. To bo po njegovem mnenju prišlo predvsem v poštev med verifikacijsko debato.

Tako izjavlja g. Radić, g. Davidović pa ne mara o tem ničesar govoriti, ker najbrž tudi sam uvideva, da so vse to samo Radićeve in Pribičevićeve kombinacije, katere ne bodo imele nobenega drugega rezultata, kakor da bosta g. Radić in g. Pribičević morala uživati trdi opozicijski kruh.

r Belgrad, 4. oktobra. (Izv.) Tekom današnjega dneva so se sestali samostojni demokrati dr. Kramer, dr. Žerjav, Popović in Vilder v skupščinski knjižnici z nekaterimi demokrati. Med drugimi so bili prisotni Ribar, Timotijević, znani bivši upravnik TPD in Grol. Na tem sestanku naj bi se bil določil program za združitev obeh demokratskih strank. Kakor se vidi, so predvsem slovenski samostojni demokrati izredno živahni in delajo z vsemi silami na to, da bi prišlo vsaj do nekakega bližnjega stika med obema parlamentarnima kluboma, če že ne do popolnega zblizanja. Zasedaj je upanje za zblizanje in združitev obeh demokratskih klubov kar najmanjše. Položaj je še vedno takšen, kakor smo poudarjali. O kakem bloku ne more in ni govora. Pač pa je lahko mogoče, da bo ta ali oni poslanec iz Pribičevićevega kluba sprejel v klub in stranko matico. Gosp. Pribičević, ki to sam dobro uvideva, je radi tega pri konstituiranju svojega kluba dal slovenskim samostojnim demokratom dve mesti, in sicer mesto prvega podpredsednika dr. Žerjavu, tajniško mesto pa dr. Pivku. Na ta način je hotel slovenske samostojne demokrate, ki se mu niso zdeli dovolj zanesljivi, privezati nase. Slovenski samostojni demokrati, ki se boje osamljenosti, pa kljub temu nadaljujejo svojo akcijo v smislu dr. Sagadinovih že davnih pogajanj.

V demokratskem klubu ni prav nobenega razpoloženja, da o navdušenju sploh ne govorimo. Zato je smatrati sedanja pogajanja samo za stik med novoizvoljenimi poslanci. Ta stik je samo znak parlamentarne ujudnosti.

r Belgrad, 4. oktobra. (Izv.) Noben resen človek ne pričakuje, da bi prišlo do fuzije Davidovićeve in Pribičevićeve stranke v en klub. Kar se tiče samega bloka demokracije z Davidovičem, Pribičevićem in Radićem na čelu, ponovno ugotavljamo, da do njega ne sme in ne more priti. Četudi bi prišlo do tega, bi se v tem slučaju spremenili temelji današnjega položaja in prišlo bi do novih kriz, v katerih Pribičević in Radić gotovo ne bi bila gospodarja položaja. Zato se misli, da bo pač prišlo do bloka med Radićem in Pribičevićem, ki bosta na takšno sodelovanje primorana po razmerah samih na ta način, da se bosta v opoziciji dogovarjala o svoji taktiki. — Na to se vlada najmanj ne ozira in ne bo ozirala, marveč se bo opirala na zaupanje obeh suverenih činiteljev in nadaljevala svojo začrtano pot in izvajala svoj program.

r Belgrad, 4. oktobra. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji demokratskega kluba je g. Davidović obsodil v kratkih besedah izmišljeno in v javnost vrženo tendenciozno vest o nespornomodu posameznih članov kluba, ki da buje ne odobravajo sedanje strankne politike. Tu gre predvsem za nezadovoljstvo poslancev g. Voje Veljkovića in g. dr. Pečica. O teh dveh se zatrjuje, da sta nastopila na očerajšnji seji demokratskega kluba z ogorčenimi protesti proti Marinkovićevo politiki.

Z ozirom na to je izdal demokratski klub energičen demanti vseh teh vesti, v katerem se zatrjuje, da demokratski poslanci obojajo

vse takšne vesti in da je odslej smatrati za resnično samo tisto, kar se o sejah oficijelno razglasi. Ravnotak demanti sta izdala oba zainteresirana poslanca, ki te vesti demantirata.

Nato se je klub konstituiral. Za predsednika je bil z vzklikom izvoljen g. Davidović, za podpredsednika g. Andra Radović, g. dr. Ivan Ribar, g. Acko Trajković, za tajnike g. Božidar Vlaić, g. Vladimir Pavlović, g. Gjorgje Petković, in g. Muhamed Hašinbegović, za blagajnika g. Izidor Novaković.

r Belgrad, 4. okt. (Izv.) Popoldne ob 5 se je vršila seja radikalnega kluba, na kateri se je izvršilo nadaljnje konstituiranje kluba. Z izjemo prvega podpredsednika in prvega tajnika so se izvolili vsi ostali člani predsedstva. Predsednik kluba g. Velja Vukičević je imel kratek govor, v katerem je klub predvsem obvestil o svojem razgovoru z g. Korošcem o skupnem sodelovanju obeh klubov. Izjavil je, da smatra, da so v tem oziru pogajanja toliko dozorela, da se prvi podpredsednik in prvi tajnik ne volita, kar se je, kakor poročamo na drugem mestu, tudi zgodelo. Pač pa so se izvolili drugi člani predsedstva radikalnega kluba. Vukičević je izjavil, da sta ti dve mesti za poslance SLS, ki bi jutri vstopili v radikalni klub in tekem jutrišnjega dneva določiti kandidate za ti mesti. Pri volitvah v verifikacijski odbor bosta oba kluba, radikalni in Jugoslovanski klub nastopala s svojimi listami z ozirom na razdelitev mandatov v verifikacijskem odboru.

Na predlog predsednika g. Vukičevića so bili izvoljeni: za podpredsednika g. dr. Joca Lalošević, g. Stevan Janković, g. dr. Drago-ljub Kujundžić, za tajnike g. Bora Jovčić, g. Stanko Nikolić, za blagajnika g. Ljuba Hadži-patrnogić. Za začasnega predsednika narodne skupščine, ki se sestane jutri, je bil predlagan bivši minister g. Ninko Perić. Kandidati za verifikacijski odbor so sledeči: bivši podpredsednik narodne skupščine Nikola Subotić, Vasa Jovanović, Mihajlo Ranković, Vasa Trbić, Bogdan Milošević, Lalošević, Ceda Radović, Stjepan Kobasica, dr. Todor Jarmić, Milan Kostić in drugi. Radikalni klub je te kandidate soglasno sprejel. Prihodnja seja je jutri opoldne.

Vprašanje redukcije gimnazij.

r Belgrad, 4. oktobra. (Izv.) Prosvetni minister g. dr. Kosta Kumanudi je danes izjavil časnikarjem, da se je danes pri njem oglašilo več poslancev, ki so se zanimali za odlok o ukinitvi gimnazij. Prosvetni minister je izjavil, da se ne bo ukinita nobena gimnazija, razen v tistih mestih, kjer je več gimnazij. Tozadevno je pripravil predlog in se bo o njem razpravljalo na prvi seji ministrskega sveta.

Stanje pogajanj med Prago in Rimom.

v Praga, 4. okt. (Izv.) Stanje dosedanjih pogajanj med Prago in Rimom je po poročilu korespondence Ippa sledeče: Suvereniteta države v zadevi kongruie in državnega nadzorstva v cerkvenih šolah se ohrani v polni meri. Pri imenovanju škofov naj ima vlada samo pravico predlaganja. Važna točka pogodbe bo razdelitev dierev; v tem vprašanju še ni prišlo do končnega sporazuma. Obenem bo vlada vprašanje dvojnih praznikov na ta način na novo rešila, da se bodo na najvažnejše take praznike razširile določbe o nedeljskem počitku.

v Pariz, 4. okt. (Izv.) Italijanski poslanik v Parizu demantira poročila listov, po katerih naj bi imeli italijanski fašisti namen ustanoviti v Grški organizacijo za podporo diktatorja Pangalosa.

Prvi obračun.

Šele po devetih letih naše državne uprave se je letos prvič posrečilo sestaviti državni obračun za leto 1924-25. Prvi obračun je znamenje velikega notranjega napredka, velike konsolidacije države. V prvih letih res ni bilo pričakovati obračuna, čeprav ga ustava zahteva. Veliko dela in sposobnosti namreč zahteva obračun in veliko reda v upravi. Vsega tega pa je manjkalo. Glavni krivec, da doslej nismo dobili obračunskih števil, pa je naša nestalna notranja politika in pri nekaterih režimih, ki so obračun naravnost ovirali, tudi korupcija.

Prvi obračun je znamenje, da se vendar urejemo in da počasi prihajajo v življenje tudi tiste določbe ustave, ki jamčijo kontrolo javnosti nad državnim gospodarstvom. Obračun je najučinkovitejše sredstvo, s katerim se široka javnost informira, kaj se dela z ljudskim denarjem. Proračun je namreč le nekaj okvir, v katerem mora država upravljati svoje finance, a obračun pokaže, kaj se je dejansko delalo. Samo na podlagi obračuna se more ugotoviti, koliko se je vlada držala odobrenega proračuna in kje jo je mogoče pozvati na odgovor. Če se pokaže med obračunom in proračunom velika razlika, je narodna skupščina dolžna, da točno pregleda vse vzroke in da kaznuje vsako zlorabo. Kajti vlada je dolžna, da se drža proračuna in ga ne prekorači in menja.

Podrobni podatki prvega proračuna za leto 1924-25 — za prejšnja leta sploh ne bomo nikoli zvedeli, kako se je delalo z državnim denarjem — bodo znani šele, ko obračun pride pred skupščino. Le nekatere zaključne številke že sedaj lahko navajamo.

Proračun, kakor ga je za leto 1924-25 odobrila narodna skupščina, znaša 10.405.000.000 dinarjev. Uradni podatki o računskem uspehu so kazali doslej, da je bilo stroškov 11.420.434 tisoč 47 Din, dohodkov pa le 11.190.452.182 dinarjev. Tako izkazujejo prejšnji podatki za to leto 229.981.865 Din primanjkljaja. Obračun pa kaže dohodkov 10.838.448.358 Din, izdatkov pa le 10.540.96.620 Din, torej Din 298.152.155 prebitka.

Če torej primerjamo prejšnje podatke z obračunom, najdemo pri dohodkih razliko 352 milijonov dinarjev, pri stroških pa 880 milijonov dinarjev. Skupno torej 1 milijardo 232 milijonov dinarjev.

Kako se je porabil ljudski denar v tem letu, kažejo sledeče številke: ministrstvo za promet 22,31 odstotkov, ministrstvo za vojno in mornarico 18,57 odstotkov, ministrstvo za finance 12,51 odstotkov, vrhovna državna uprava 8,74 odstotkov, ministrstvo za prosveto 7,31 odstotkov, ministrstvo notranjih zadev 5,09 odstotkov, ministrstvo za šume in rude 3,75 odstotkov, ministrstvo za javna dela 3,74 odstotkov, ministrstvo za pošto 3,74 odstotkov, ministrstvo za socialno politiko 3,38 odstotkov, ostalo pa vse 10,96 odstotkov.

Dohodki pa prihajajo v državno blagajno v sledečem razmerju:

monopol 4,79 odstotkov, promet 20,38, trošarina in takse 18,05, carina 12,79, neposredni davki 4,16, prometni davki 1,94, izredni dohodki pa 20,09 odstotkov.

Pri vsem tem je treba upoštevati, da je bilo leto 1924-25 gospodarsko eno najmočnejših let po vojni.

Paleologujeva nota je sleparija

v Praga, 4. okt. (Izv.) Posebnemu poročevalcu lista »Prager Tagblatt«² so izjavili na Quai d'Orsay, da je tako zvana Paleologueva nota sleparija, kateri hočejo dati videz resničnosti s tem, da se vpletajo pogajanja, ki so se res vršila. Namen tega dokumenta, ki že na zunaj ni odgovarjal francoskim, pač pa madžarskim oblikam, je bilo očitno ojačenje Rothemerove akcije, češ, da se je že tudi prej razpravljalo o madžarskih mejah. V dokumentu imenovani Parker je v Parizu neznan.

Ostra kritika Hindenburgove proslave.

v Pariz, 4. okt. (Izv.) Kritika pariških listov o proslavi Hindenburgove 80letnice v Berlinu je danes ostrejša. »Journal«² piše, da je res zelo čudno opazovati popolno spojitve obeh armad pod egido feldmaršala. Združitev je tako popolna, da je težko najti razločitev med novim in starim režimom... »Populaire«² apelira na dr. Stresemanna, naj pove državnemu predsedniku, da ima inozemstvo nedvomen vtis, da v Nemčiji prevladuje nacionalistični element in da se prisotnost nemških nacionalistov v kabinetu v inozemstvu motri z največjim nezaupanjem.

RAKOVSKI BO VODIL KOMUNIZEM V FRANCJIJI.

v Pariz, 4. okt. (Izv.) Kakor poroča kodžanski poročevalac lista »Intransigeant«, bo Rakovski po odpuščilu iz Pariza prevzel vodstvo komunistične propagandne službe za Francijo. Ravno zato in ker hočejo izrabiti intimno znanje Rakovskega v vseh francoskih zadevah, so smatrali v Moskvi za boljše, da ga ne zamenjajo z berlinskim poslanikom Krebinskim.

v Newyork, 4. okt. (Izv.) Šesta igra med Capablancu in Aljehinom je bila po 21. potezi v končni igri s kmeti prekinjena. Stanje je približno enako, verjeten je remis.

Leon Daudet napoveduje revolucijo.

VPISANIH ROJALISTOV JE 180.000, PARIŠKA GARDA SAMA PA IMA 30.000 MOŽ. — DAUDET VIDI V ITALIJANSKEM FAŠIZMU IDEALNO RESITEV.

v Haag, 4. okt. (Izv.) Leon Daudet, vodja francoske rojalistične stranke, je iz Bruslja, kamor je zbežal iz Francije, dospel v Haag. Po raznih glavnih mestih bo imel literarična predavanja. Izjavil je, da se ne bo prej vrnil v Francijo, dokler se tam ne okliče kraljevina. Revolucija se bo izvršila v krajšem času, kakor mnogi mislijo. Pretendent prestola je v bližini Bruslja bivajoči vojvoda de Guise, potomec dobrega kralja Filipa. Število vpisanih

članov francoske rojalistične stranke znaša 180.000. V Parizu samem razpolagajo z dobro organizirano telesno gardo preko 30.000 mož. Vsi mornariški častniki mislijo monarhistično in se priznavajo k prevratnemu programu Acton Française. Ne želi se srednjeveška monarhija, pač pa decentralizirana državna ustava. Italijanski fašizem predstavlja idealno rešitev. Daudet bo šel iz Holandske v Italijo, da stopi v stike z Mussolinijem.

Grški zunanji minister o svoji državi.

NE VERUJE V MOŽNOST BALKANSKEGA PAKTA. — KAJ STA SE DOMENILA Z MARINKOVIČEM?

v Pariz, 4. okt. (Izv.) V Parizu bivajoči grški zunanji minister Mihalokopulos je dal poročevalcu lista »Information«² daljšo izjavo o notranji in zunanji politiki Grške. Rekel je: Zunanja politika njegove vlade je mirovna politika napram vsem sosedom. Z Romunijo so odnosi posebej dobri. Tudi z Bolgarsko so vsak dan bolj normalni. Z Albanijo ima Grška odnose dobrega sosedstva. Tiranski pakt po mnenju Grške na sebi ni nevaren diplomatski instrument. Grška je vsekakor prepričana, da Italija nima nobenih nevarnih namenov z Albanijo. Glede Jugoslavije se je minister izjavil obširneje. Med belgrajsko vlado in med diktatorjem Pangalosom sklenjene pogodbe je parlament moral odkloniti, ker so

imele klavzule, ki bi bile za Grško poniževalne. V Zenevi je imel priliko razgovarjati se z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem ter sta se dogovorila, da se Jugoslaviji dovolijo trgovinske olajšave upravnotehnične narave v solunskem pristanišču. Minister upa, da bo prišlo do dobrih rezultatov. Grška je pripravljena podvreči se razsodišču Društva narodov v tranzitnih in prometnih vprašanjih. Dalje je izjavil Mihalokopulos, da ne veruje v možnost balkanskega pakta, ker so interesi balkanskih držav preveč različni. K temu cilju bodo prišle potem delnih pogodb, ki se bodo medseboj dale spraviti v soglasje.

Obsedno stanje v Mehiki.

v New York, 4. oktobra. (Izv.) O najnovejši mehiškani revoluciji ni nobenih poročil, ker so vse zveze od nedelje ponoči prekinjene. Edino poročilo, ki je dospelo preko meje, je izjava Obregona, da je vstaja popolnoma pogrešena. Po privatnih poročilih z meje je Calles v mestu Mehiko razglasil obsedno stanje. Vstaške čete so krenile proti Pueblu; letala jih zasledujejo in bombardirajo. Po drugih poročilih je Calles poslal za vetaši 4000 mož. Iz Veracruz se poroča, da je železniški promet z mestom Mehiko ustavljen, ker so progo prekinili vstaši. Tudi v drugih krajih so baje izbruhnili upori. Posadka v Veracruzu je mobilizirana. Proti generaloma Gomezu in Serranu in njunim pri-

stašem so bila izdana zaporna povelja. Zgoraj zjutraj iz mesta Mehiko dospela vesti poročajo, da imajo vstaši tri središča: 1. 800 vstašev iz mesta Mehiko, ki so zbrani pri Tehcoco in katerih uničenje je napovedano za turek. Njihov voditelj je dosedanji komandant mesta Mehiko. 2. Dva vstaška polka pod vodstvom Gomeza v Veracruzu, katerih razorožitev se obeta tekom 48 ur. 3. Neznano število vstašev pod vodstvom Serrana v Torconu v državi Coahuila, ki so že po triurnem boju bili premagani. Obregon se je vladil stavil popolnoma na razpolago. S Callesom se je pogajal vso noč in bo po potrebi opustil volilno kampa- njo, da prevzame poveljstvo nad četami.

Koroški Slovenci in Gradiščanski Hrvati.

I.

V Avstriji imamo dvoje važnih narodnih manjšin: Slovence na Koroškem, nekaj malega na ostankih nekdanje Stajerske, v Gradcu in na Dunaju. — Hrvate pa Burgenlandu ali po naše Gradišču in na Dunaju. — Usoda naših koroških bratov je pri nas prav dobro znana, a o gradiščanskih Hrvatih sem poročal pred kratkim tudi v »Slovenec«, tako da je položaj tudi te naše manjšine dosti dobro znan našim širšim krogom v Jugoslaviji.

O Hrvatih v Avstriji, o njihovem kulturnem in političnem življenju bom poročal v enem prihodnjih dopisov, kajti vidim potrebo, da posebno mi Slovenci dobro poznamo to pozabljeno vejo našega naroda, ker je usoda naših Korošcev in teh Hrvatov ozko vezana in je zato treba posvečati obojim vso pozornost.

Za danes naj se omejim na nekatere okolnosti, ki se enako tičejo prvih in drugih, kar je neobhodno potrebno, da imamo v strogi evidenci, ako nočemo zakriviti narodnega greha...

Kako je stvar s tako zvano kulturno avtonomijo na Koroškem, je čitateljem dobro v spominu. Slovenski narod je z malo izjemo osvojil stališče koroških voditeljev in je v glavnem odklonil narodni katastrof. Razlogi so tako tehtni in naravni, da o tem ni treba dalje izgubljati besed. — Nemci pa seveda kar unisono pojejo glorio toj nakani koroških spletkarjev, ki hočejo v motnem ribariti. Vse nemško časopisje poveljuje v deveta nebesa koroški načrt narodne avtonomije, hvalisa nemško pravičnost in pričakuje seveda takoj enake recipročnosti za nemške manjšine v Jugoslaviji. V odgovor je Jugoslavija hladno rezervirana in le pričakuje nadaljnjega razvoja tega vprašanja. Le v slučaju, da bodo koroški voditelji zadovoljni z uzakonjenim načrtom, bomo mogli pričeti misliti na recipročno rešitev nemškega vprašanja v Jugoslaviji. Zato naj se voditelji naših Nemcev potrudijo, da pripravijo koroške nemške kroge k — pravi pameti.

Ko je prišlo v javnost, kako mislijo Nemci na Koroškem rešiti vprašanje naše manjšine, se je naglašalo tudi: Kaj pa je z Gradiščanskimi Hrvati? — Nemci so takoj poskrbeli za odgovor, češ: »Mit einem Schlag«² rešimo tudi vprašanje gradiščanskih Hrvatov na povsem enak način, kakor na Koroškem.

Na merodajnem mestu sem se informiral o teh razmerah in izvedel, da bi radi tudi za gradiščanske Hrvate uvedli narodni katastrof, ki bi bil podlaga za kulturno avtonomijo.

Toda tudi voditelji gradiščanskih Hrvatov odklanjajo narodni katastrof. Dasi ne po-

vsem iz enakih razlogov, kakor koroški Slovenci. — Položaj v Gradišču je nekoliko drugačnejši nego med koroškimi Slovenci. Tam je namreč tudi med Hrvati socialna demokracija precej močna, kakor bom pozneje poročal. Ali doslej še ni bilo vzrokov, da bi se z narodnega stališča pritoževali proti hrvatskim socialistom. Otroke pošiljajo v hrvatske šole, udeležujejo se tudi narodnih slavnosti po vaseh, so celo pevci v narodnih društvih itd. Saj je v tej deželi sploh vse ozračje, v katerem žive tri narodnosti, vse drugačno, nego smo ga mi navajeni na Koroškem in smo ga bili navajeni prej tudi na Stajerskem. V svojih dopisih o blagoslovljenju zastav hrvatskih društev sem z zadovoljstvom poročal, kako so vedno navzoči tudi zastopniki Bunda in dežele, zastopniki vseh okoliških nemških in madžarskih društev, in vsi ti zabijajo žebelje v hrvatsko zastavo in govore o bratstvu s Hrvati v Burgenlandu. O kaki narodnostni nestrpnosti doslej še ni govora, vsaj do javnega izraza kaj podobnega ne prihaja. To dejstvo je jako ugodno za nadaljnji razvoj hrvatske misli med tem ljudstvom, da, vsak Hrvat je čedalje bolj ponosen na svoje ime hrvatsko: kajti obe glavni nemški stranki, socialisti in krščanski socialisti, se kar tepejo za hrvatske glasove (o tem pozneje več).

In v tako idilično življenje naj bi bilo nakrat vrženo jabolko razdora in zdražb v obliki — narodnega katastrofa? Znana resnica je, da dokler se ni treba ljudem nikamor odločevati, je vse dobro doma in v šoli in v vsem javnem življenju. Ako pa je tak človek, ki dotle ni niti resno razmišljal o raznih vprašanjih in je živel povsem v redu, postavljen nakrat pred nekaj Rubikon, kjer ima mnogo vzrokov za razmišljanje, je nevarnosti dovolj, da se nakrat zboji namalanega hudiča na steni in ostane na tej strani Rubikona, kjer bi ga mi radi ne videli.

To velja v prvi vrsti za Hrvate, ki so organizirani socialisti. Za te se je bati, da bi podlegali vplivom, ki bi se pojavili tudi v Gradišču baš radi tega famoznega narodnega katastrofa. Doslej ni nikomur padlo v glavo, da bi se sramoval svojega hrvatstva ali da bi pokladal na vago razne svoje interese itd. Mislim, da se razumemo, tudi če se ne razpišemo z vsemi argumenti za in proti. Skratka: voditelji gradiščanskih Hrvatov isto tako odklanjajo narodni katastrof.

Kakor bomo videli iz poznejših dopisov, je med temi Hrvati po priliki ista narodna renesansa, kakor pri nas pred šestdesetimi leti. Preporod je tu in deluje s parno silo, in ker danes hitreje živimo, bo tudi njihovo delo uspešnejše in hitrejše. — Tudi tako njihovo delo bi bilo več ali manj ogroženo, ako bi narodni katastrof dosedanjo slogo razdiral in Hrvate delil, namesto da bi jih družil.

Najbolj pa se voditelji boje za svoje lepo šolstvo, ki potrebuje na sedanji trdni podlagi vsaj en človeški rod nemotenega nadaljevanja, da se povzpne na ono stopnjo, kakor smo mi Slovenci navajeni gledati na kulturno višino svojega ljudskega šolstva.

Kakor sem povedal v zadnjem dopisu, je šola danes med temi pozabljenimi Hrvati, kakor se sami imenujejo, baš radi tega tako dobrega hrvatska, ker je po znanem madžarskem zakonu konfesionalna (katoliška) in občinska. Nihče nima poguma, da bi kakorkoli posegal v to staro hrvatsko šolo, in tu se Hrvatje vladajo povsem sami. Je naravnost neverjetno ali resnično, kako naravno je prišlo hrvatsko ljudstvo do svoje hrvatske šole. Povsem po duhu stare tradicije v cerkvi in v svoji domači vasi so moške po občinah, ko je bilo treba določiti učni jezik, rekali brez daljnje pomisleka: »E pa razume se, hrvatski u školi kako u crkvi!«² In tako je bilo in, hvala Bogu, je tudi danes.

Ali baš radi teh dveh svojstev, ki jih mi hvalimo, ima ta šola v Burgenlandu hudih prikritih in očitih nasprotnikov, tako hudih, da je lani bil v Nationalratu sprejet zakonski načrt, da ima tudi za Burgenland veljati občni avstrijski državni ljudskošolski zakon. Za to glasovanje se je bila celo razbila vladna koalicija nemških nacionalistov in krščanskih socialistov, kajti prvi so se hoteli pridružiti opoziciji (socialni demokratje in Landbundovci) in tako so preglasovali krščanske socialiste, ki so kakor en mož glasovali za sedanjo šolo v Gradišču. In v čast tega poslednjim naj naglasim, da so po svojih govornikih izjavljali, da je taka šola tudi z narodnega hrvatskega stališča najbolj priporočljiva in da torej Hrvatov ni treba dražiti. Socialni demokrati so proti taki šoli zaradi svojega svobodomiselnosti. Nemški nacionalci in pa tudi Landbundovci pa tudi radi tega, ker imajo Nemci na hrvatske šole premalo vpliva. — Tisto glasovanje v Nationalratu je Hrvatje vznemirilo in jih opozorilo na nevarnosti, ki prete njihovi hrvatski šoli. Od tedaj so Hrvatje bolj pozorni na vse spletarije, ki jih čutijo od raznih strani proti njihovi šoli, — a te spletke prihajajo izza dežele.

Toda tisti sklep Nationalrata je ostal do danes neizvršen in menda tudi še dogleden čas ostane, to pa vsled dobre politike narodnih Hrvatov in njihovega vrhovnega vodstva. Odkar izhajajo »Hrvatske novine«, se je oklenilo okoli njih toliko Hrvatov, da imajo vsi ti velik vpliv na volitve. — V Gradišču pa nima nobena stranka večine v deželnem zboru, zato se vse stranke kar trgajo za hrvatske glasove. Večino imajo ipak krščanski socialisti, torej glavna stranka vse republike. Ta ima letos koalicijsko vlado tudi z Landbundovci, poleg nemških nacionalistov, — vse tri stranke proti socialnim demokratom. Ta zveza velja tudi za deželni zbor, v kateri se vrše volitve istočasno z volitvami v Nationalrat, z istim glasovanjem, samo skrutinij je poseben. — In tu so naši narodni Hrvatje pametno vodili svoj mali čolnič tako, da so si zagotovili zastopstvo v deželnem zboru in v celoti razne koncesije in pred vsem — varstvo svoje pošteno hrvatske šole.

Tu pa prihajam do važnih političnih momentov, ki nas spravljajo v dotiko s koroškimi Slovenci in ki vsebujejo možnosti skupnega političnega udejstvovanja obeh narodnih manjšin, dasi živi ena na Koroškem, druga v Gradišču. To je okolnost, ki jo morajo imeti v evidenci tudi naši merodajni krogi. O tem zato prihodnjič toliko, da bo ta važna zadeva jasna vsem, ki se zanimajo za naše manjšine v Avstriji. A. G.

POZDRAV NASI SKUPŠČINI IZ TUJINE

v Praga, 4. okt. (Izv.) Predsednik nemške medparlamentarne komisije Müller je odposlal predsedništvu narodne skupščine v Belgradu brzovjavo, s katero pozdravlja novo skupščino, ji želi mnogo uspeha ter se veseli skupnega dela s parlamentarno komisijo kraljevine SHS.

TURŠKO-PERZIJSKE PRASKE.

v Carigrad, 4. okt. (Izv.) Na perzijsko-turški meji je pri Trajaziidu prišlo med perzijskimi tolpmi, ki so prekoračile mejo, in med turškimi četami do krvavih bojov. Tolpe so ujele turško stražo z več častniki. Pri Agradu je končal boj z velikimi izgubami Perzijscev. Perzijski zastopnik v Angori je imel s turškim zunanjim ministrom daljši razgovor radi ureditve te zadeve.

NEMSKI PREKOOCCEANSKI POLET.

v Berlin, 4. okt. (Izv.) Danes popoldne je v Nordeeneyu n aotoku Malmö startalo v Ameriko trimotorno Junker-letalo D 1230. Na letalu so pilot Rolf Starke, dalje Eric Loose, Karl Loebe in Rudolf Flettner. Letalo je startalo, ker je nemška opazovalnica v Hamburgu napovedala lepo vreme. Pot gre od Nordeeneya preko Lizbone, Azorov in Nove Fundlandije v Newyork.

v Leipzig, 4. okt. (Izv.) Pred državnim sodiščem se je začela danes razprava proti šestim komunističnim državnim poslancem radi priprave veleizdaje in radi cele vrste drugih deliktov, ki so prišli na dan v komunističnih procesih zadnjih petih let. Predloženih je več tisoč aktov. Sodišče je zavarovano s strogimi policijskimi odredbami. Obtoženi komunistični poslanci niso prišli k razpravi, tako da bo sodišče najbrž razpravo odgodilo.

Kaj se godi doma

Posvetitev veličastne cerkve sv. Frančiška v Šiški.

VISOKO RAZODETJE SLOVENSKEGA UMETNIŠKEGA GENIJA.

Ko smo včeraj vstopili v še davnej ne dovršeno cerkev sv. Frančiška v Šiški, ki se je tega dne slovesno posvetila, smo ostrmeli. Isto čustvo se je bralo iz obrazov vseh navzočih, obenem z umevanjem neizrekljive lepote tega božjega hrama. Tisti od Boga blagoslovljeni slovenski umetnik, ki ga je zamislil, je postavil sv. Frančišku cerkev, kakršne ta svetnik nima nikjer na celnem svetu. Praznik posvečenja cerkve v Šiški je bil obenem praznik slovenske kulture, ki je s tem umotvorom ob 700 letnem jubileju asiškega ubožca pred vsem svetom dokumentirala religiozno globino slovenske narodne duše. Značilno je, kako ravno preprosto ljudstvo umeva plemenito preprostost tega hrama, ki v mramoru, opeki in lesu razodeva duha največjega ljudskega svetnika. Veličasten v svojih dimenzijah, ves osredotočen okoli oltarja, oziroma tabernakla, v najmanjši potankosti z vsa skrbnostjo izdelan, je ta hram bazilika, ki v njej ničesar ni odveč, vse smoteno, vse lepo v sebi in v eno usmerjeno. Nič ni prazen blesk, vsaka najmanjša stvarca je odsev velikega duha, ki kopni k Bogu, ne da bi brezplodno iskal, ampak počiva v Neizmerljivem, Neizrekljivem utolažitelj duše. Ustvaritelju tega hrama se je po božji milosti v njem posrečila sinteza, dostojna katoliškega genija: vse je svojevrstno v tej cerkvi, ne da bi se žalila tradicija; vse neizmenljive vrednote so ohranjene, vtelesene v formo, kakor odgovarja sedanjemu času, njegovim težnjam in potrebam. To je cerkev današnjega človeka, živečega iz večnega katoliškega duha. Srce te cerkve pa je obenem največji umotvor v tem umotvoru, to je tabernakel, ki nima po svojem bogonavdahnjenem zamislu enakega nikjer! To je beli mramor, ki ni na oltar postavljen, ampak iz njega stremi proti nebu kakor živ stvor, darovanje Višnjemu, obdan od vitkih stebrov, kakor od živih tovarišev, nesočih večne luči. In za velikim oltarjem oltar male svete Terezije! Ta mila svetnica, v koje kape lah najdes po vsem svetu žal največ v umetniškem oziru manjvrednega sentimentalno-praznega kiča, je tu dobila oltar, pred kojega preprosto lepoto onemi vsak poizkus opisania.

Akt posvetitve same, ki sta ga včeraj na dan sv. Frančiška izvršila ob obliki asistenci z dolgimi in globokopomenljivimi obredi posvečenja cerkva škofa dr. Jeglič in dr. Karlin, je v tem ambijentu napravil na številno

navzoče vernike najgloblji vtis. Svojemu namenu posvečeni predmeti so se razodeli verni duši v svojem bistvu: poroka duha in tvori, ki jo je umetnik dognal do njene najpopolnejše forme.

Umevno, da se je včeraj najbolj radovala Šiška na svojo cerkev, na katero je prebivalstvo po pravici ponosno. O tem je pričala že predvčerajšnjem zvečer procesija, ko so se prenesle relikvije iz stare cerkve v novo. Nešteta množica jih je spremljala, Šiška pa je bila vsa slavnostno razsvetljena, vse hiše v zastavah. Včeraj zjutraj pa je sprejel oba konsekranta, škofa dr. Jegliča in dr. Karlina, komisar mesta Mencinger in pa gospodje šišenskega gradbenega odbora, predsednik Borštnar, Kopač, Šalehar in pa načelnik krajevne organizacije SLS g. Orehek. Po izvršenih prelepih obredih, ki so jim mnogoštevilni verniki sledili z globoko pobožnostjo in pri katerih se je ob dovršenem petju šišenskega cerkvenega pevskega zbora z mogočnega kora doli tudi izkazalo, da je cerkev popolnoma akustična, so se v samostanu oo. frančiškanov zbrali gostje. Pri tej priliki se je provincijal slovenske frančiškanske provincije, p. dr. Regalat Čebulj spomnil vseh onih, ki so pomagali ta umotvor dovršiti, predvsem obeh škofov dr. Jegliča in dr. Karlina, šišenskega odbora ter prošta g. Andreja Kalana. G. magistratni ravnatelj dr. Zarnik, ves očaran po lepoti cerkve, je izjavil, da je dolžnost vsakega občinskega zastopa, pa naj bo ta ali oni, da pomaga dovršiti to mojstrsko delo slovenskega umetniškega genija, ki proslavlja naše ime pred celim svetom, kar so navzoči z navdušenjem in hvaležnostjo vzeli na znanje.

Naše mnenje je, da je tudi država dolžna primerno podpreti to delo, za katero gre, kar moramo tu mi poudariti, poleg umetniku največja zasluga voditelju slovenske frančiškanske provincije, p. dr. Regalatu Čebulu. Ves slovenski frančiškanski red pa je po pravici lahko ponosen na to, da je provincija ob 700 letnem jubileju podarila sv. Frančišku hram, ki je biser v celim katoliškem svetu. Kakor izvemo, postane Šiška v kratkem popolnoma samostojna fara, zdaj pa je ekspoziura, ki more bistveno vršiti vse dušnopastirske posle za ta veliki delavski kraj.

S to naredbo bo končno pozitivno rešeno vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani.

Otvoritev higienskega zavoda in šole narodnega zdravja v Zagrebu.

V ponedeljek sta se svečano otvorila higieniski zavod in šola narodnega zdravja v Zagrebu. Odlični inozemski predstavniki, predstavniki naših oblasti in naših medicinskih krogov so se zbrali okrog 10. ure dopoldne v veliki muzejski dvorani zavoda.

Sestali so se predstavniki moderne higijene iz Švice, Francije, Amerike, Španije, Anglije, Nemčije, Madjarske, Poljske, Češkoslovaške, Italije, Brazilije itd. Iz Belgrada je prišel minister narodnega zdravja dr. Aleksander Savić, načelnik tega ministristva dr. Andrej Štampar in Kalanović, profesor belgrajske medicinske fakultete Jovanović-Batut, dekan medicinske fakultete Gjuro Ivanović, vseučiliški profesor dr. Ambrožič in ravnatelj higienskega zavoda dr. Ivanič. Iz Ljubljane so prispele še higienskega zavoda dr. Pirc, calje

oblastni zdravstveni referent Majer in oblastni odbornik za zdravstvo dr. Anton Breclj. Med zagrebškimi povabljenici je bilo videti zagrebškega velikega župana dr. Bogdana Stoparja s tajnikom Čačkovičem, zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja, banskega svetnika dr. Zoričiča in Hadžija, divizijskega generala Gjokiča z višjimi častniki, bivšega zagrebškega župana arh. Heinza, zagrebške konzule, šefa zagrebškega inspektorata ministrstva narodnega zdravja dr. Katičiča, oblastnega zdravstvenega referenta dr. Begiča, vladnega oblaščenca za mesto Zagreb, banskega svetnika Mladena Uzorinca, mestnega fizika dr. Kubašića, za zdravniški odbor profesorja Radoničiča, iskana medicinske fakultete prof. dr. Budisavljevića, p. d. sednika zdravniške zbornice dr. Hülma, docenta medicinske fakultete in primarija dr. Lujo Tilerja, oblastnega odbornika za narodno zdravje zagrebške oblasti dr. Draga Klepeca in poleg teh mnoge zagrebške zdravnike in profesorje medicinske in ostale fakultete z rektorjem dr. Millerjem in vsemi dekanji na delu. Prisostvovala sta tudi Stjepan Radić in bivši hrvatski ban dr. Laginja.

Nekoliko pred 11. uro sta vstopila v dvorano minister narodnega zdravja dr. Aleksander Savić in kraljev zastopnik, divizijski general Uzun. Kovič, katerega je spremljal šef tega novega zavoda dr. Borčić. Minister je pozdravil kraljevega zastopnika, razglasil zanimanje kralja za narodno zdravje. Po navdušenem klicanju kralju je minister Savić nadaljeval in pozdravil po vrsti vse inozemske delegate in ostale domače predstavnike in osebnosti. V nadaljnjem govoru je poudarjal važnost Rockefellerjeve ustanove, katere po vsem svetu gradi zdravstvene zavode in kateri vsak korak v stvari dviga zdravja našega naroda, med katerimi so vladale v tem oziru pred vojno strašne razmere. Naša država posveča mnogo pažnje zdravju naroda in z danimi možnostmi stori vse, kar je mogoče, toda brez pomoči Rockefellerjeve ustanove to delo ne bi bilo tako plodno. Govorili so že belgajski vseučiliški profesor dr. Jovanović-Batut, Stjepan Radić, podpredsednik Rockefellerjeve ustanove dr. R. F. Gunn iz Pariza, ki je izjavil, da bo ta ustanova tudi v bodoče pomagala naši državi, dr. Reichmann v imenu Društva narodov, ki je poudarjal, da je po vojni naša država največ storila za širjenje zdravstva med širokimi ljudskimi sloji, profesor Bernard iz Pariza v imenu Komisije Društva narodov, profesor Hirschfeld v imenu Rockefellerjevih zavodov v Varšavi, Pragi in Budimpešti, prorektor zagrebškega vseučilišča dr. Variček in drugi.

Po ogledu zavoda so povabljeni odšli v hotel »Esplanade«, kjer jim je ministristvo narodnega zdravja priredilo svečano kosilo. Popoldne je zborovala mednarodna higienska konferenca, ki se je pričela v Budimpešti in se konča v Zagrebu. Razpravljalo se je o odnošajih šole za higieno ter medicinskih fakultet in organov narodnega zdravja. Zvečer sta zdravniška zbornica in medicinska fakulteta priredili banket.

Slovenec na Dunaju.

Pred vojno smo imeli Slovenci na Dunaju razna društva: akademska, kulturna in podporna, kjer so se naši rojaki zbirali, medsebojno spoznavali, zabavali, po potrebah in razmerah podpirali.

Po vojni pa smo Slovenci morda edina kolonija na Dunaju, ki je ostala brez take organizacije in životarimo kakor razkropljena čreda plahih ovčic brez pastirja; — pogubile so se sleherne vezi med nami, ne vemo več, koliko nas je tu, odkod smo prišli v to veliko mesto, kaj nas tukaj veže, kakšna bo naša prihodnost sredi tega velikomestnega vrvenja. — Na te naše neprilike je gotovo vplivala okolnost, ker smo Slovenci na Dunaju — iz treh držav, kar je za mnoge rojake naše jako umljiv razlog, ako se ne pridružijo raznim društvom, ki so sicer namenjena tudi za Slovence.

Vsi pomisleki in zadržki pa morajo odpasti, ako imamo Slovenci na Dunaju svoje društvo brez sleherne politične smeri, edino v ta namen, da združuje Slovence brez čezra na državljenstvo v trden krožek, kjer se bomo medsebojno spoznavali, zabavali, poučevali, podpirali. Ne odločujemo

se s tem iz občestva drugih hrvatskih narodov, marveč hočemo, da bomo tudi Slovenci toliko krepkeje in častneje sodelovali in nastopali povsod tam, kjer bodo na nas bratki računali.

Z ozirom na to že dolgo naglašeno potrebo je bil ustanovljen pred časom pripravljalni odbor, ki naj izvrši vse predpriprave, da se tako slovensko društvo čimprej ustanovi.

Danes moremo Slovence »poročiti veselo vest, da je ustanovljeno društvo: »Slovenski krožek na Dunaju« in akcije obenem ustanovni občni zbor na nedeljo dne 9. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani »Slovenske Besede« v češkem Narodnem domu — hotel Pošta — v I. okraju, Fleischmarkt št. 24 — vhod iz stranske ulice okrog ogle v Drachengasse, zadnja vrata, drugo nadstropje, z naslednjim dnevnim redom: Nagovor pr. isednika; poročilo tajnika, čitanje in sprejetje pravil; vpisovanje v društvo po sprejetih pravilih; volitev odbora, in sicer: predsednika in dveh namestnikov in 12 odbornikov, ki si v pri seji poročajo društvene posle, volitev 8 revizorjev.

Po končanem občenem zboru bo — prva zabava ob sodelovanju tamburaškega zbora hrvatskega »Hrvatskega društva Prosvjetac«.

Rojaki! Pridite vsi, ki želite dobro sebi in svojim bratom in sestram v tem velikem mestu, da bomo s skupnim vztrajnim delom tudi v tujini dalje negovali podedovane svetinje: svoj lepi slovenski jezik in trdno vero v boljše bodočnost. Povabite seboj na ustanovni občni zbor tudi svoje slovenske znanke in prijatelje.

Na Dunaju, dne 28. septembra 1927.

Pripravljani odb.

Živa baklja.

V soboto se je dogodila v delavnici mlekarke zadruge v Osijeku velika nesreča, katere žrtev je postal 28letni delavec Josip Andrej. Ob 7. uri zjutraj je prišel v delavnico in bi moral naložiti veliko peč. Ker ni mogel »akoj« pražiti ognja, je vzel posodo s 6 litri petroleja in jo izlil v peč. Čim se je posoda približala peči, je nasala strašna eksplozija. Vseled zračnega pritiska se je Andrej zrušil na tla in ostanek gorečega petroleja je curkljal preko njega. Ko je zažutil, da ga li, je zbežal na dvorišče, klicajoč na pomoč. Na dvorišču se je vrgel v mlako, v kateri je bilo nekoliko vode, kjer je obležal brez zavesti. Na dvorišču je bil pregledan in pregledan, kjer je zjutraj umrl v težkih mučninah.

Naše dijaštvo

Abiturientom in akademikom!

Marsikdo že ugiha, kam naj se vpiše oziroma kje naj nadaljuje svoje studije. Od naših univerz sta povečini v kombinaciji le Ljubljana in Zagreb. Najrazličnejši predhodki proti Belgradu tudi študenta odvrtaajo od tamošnje univerze. Povedati je treba, da so ti predhodki po veliki večini popolnoma neutemeljeni. Jasno je, da ima ravno belgrajska univerza vse pogoje za uspešen razvoj in dober napredek; o njeni kvaliteti torej ni preveč skeptično soditi.

Živiljske razmere so se v zadnjem času za akademike mnogo izboljšale. Z letošnjim šolskim letom se odpro novi kraljev akademski dom, kjer bo prostora za okrog 500 študentov. Društvo slovenskih akademikov v Belgradu, ki je v prvi vrsti podporno in popolnoma nepolitično, si je nadelo nalogo, da poleg že obstoječe srbske dijaške menze, odpro posebno menzo za slovenske akademike.

Treba je imeti v vidu tudi pomen študiranja v Belgradu na poznejše življenje.

Svoje zbirališče in zatočišče imajo Slovenci in Hrvati, pa tudi Srbi-katoliki v J. A. K. D. Sv. Cirila in Metoda. Je to edino društvo v Belgradu, ki razpolaga s svojimi prostori, kjer se nemoteno zbira naše dijaštvo. Intimno prijateljsko, ki vlada med člani društva naravnost sili vsakega k izvrševanju velike naloge, ki si jo je stavilo društvo: cilimetodijska ideja in organizacija katoliškega življa v Belgradu. Tu je dana najlepša prilika izkoristiti prosti čas v blagor cerkvi, državi, narodu in sebi. Komur je do tega: na življenje v Belgradu!

Vpisovanje se vrši tekoče dni, mogoča je tudi naknadna inškrpcija. Predavanja se začne 15. oktobra. Vse informacije dajeta omenjeni društvi; naslov jima je: Belgrad, Univerza.

mom smo opazili postajo Nowa wes; ime, ki nas spominja, da so prebivali nekdanj v teh krajih Slovani. Na povratku iz Potsdama smo se ustavili na Wannsee, kjer je bil aranžiran poslovljni banket. V kratkem času, ko smo prebivali med Berlinci, smo videli toliko, vtisi so bili tako globoki in prirčni, da je bilo slovo zelo težko; toda gostitelji so nam obljubili, da nas obiščejo prihodnjo pomlad, da obnovimo vez prijateljstva, o katerem smo spoznali, da ostane trajno, da se bomo tudi v bodočnosti podpirali in skupnih težnjah in smotih. Za go. stoljubnost, prijazni sprejem in za vse uslužnosti sta se prirčno zahvalila v imenu ekskurzistov g. Vargazon, v imenu prometnega ministristva g. dr. Kavčič.

Iz Berlina smo odpotovali 19. septembra ob 7.48 in prispele v Leipzig ob 10. Na kolodvoru so nas sprejeli zastopniki raznih oblasti in strokovnih organizacij. Najprej smo ogledali železniške naprave največjega kolodvora v Evropi in nato v avtomobilih mesto. Med vožnjo smo se ustavili pri svetovnoznanim spomeniku »Völkerschlachtensdenkmal«. Videli smo dosti zanimivega, dosti neprekosljivega, toda veličastnost tega 91 m visokega kolosa, ki označuje ves nemški patriotizem, ugetnost in vztrajnost, je nemogoče popisati. Zgradba spomenika je stala 6 milijonov mark in se odlikuje po izredno fini akustiki; dograjena je bila v letu 1913. Od tod smo se odpeljali v zoološki vrt, kjer je bilo v planetariju astronomsko predavanje o potni spremembi planetov v letu 1926-27. Zvečer je bil banket v »Pavlov dvorani«.

Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani urejeno.

Oficijelno obvestilo g. velikega župana ljubljanske oblasti.

Deputaciji »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije«, podružnice Ljubljana je izročil g. veliki župan na tozadevno vlogo in resolucijo, ki je bila sprejeta na članskem sestanku trgovskih nameščencev dne 16. septembra t. l. naslednji oficijelni odgovor:

Ljubljana, dne 4. oktobra 1927.

O. br. 2550.

Predmet: Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Vzeti privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnice v Ljubljani, Gledališka ulica 8. Na vlogo z dne 19. septembra t. l. v zadevi odpiranja in zapiranja trgovin v Ljubljani Vas obveščam, da sem prejel od g. ministra za socialno politiko pod št. 8914 z dne 30. septembra t. l. naročilo, da v smislu § 13. zakona o zaščiti delavcev odredim odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani na osnovi 8urnega delovnega časa. Tozadevno naredbo bom izdal v najkrajšem času. — Veliki župan: Vodopivec I. r.

Ekskurzija jugoslovanskih žel. uradnikov po Nemčiji

Ne samo preprosta in vendar tako fina tustrežljivost, krasni, prijateljsko gostoljubni sprejem Berlincev, ampak tudi njihova zmožnost, delo, točnost, kultura in ljubezen do svojega naroda in države je bilo, kar je pridobilo mahoma naša srca med Nemci. Vse delo, vsak njihov migljaj je smotren, premišljen, točen in efektiven.

Berlin, s štirimi milijoni prebivalci, je centum vsega železniškega omrežja 53.100 kilometrov. V njegovem območju je 113 kolodvorov za potnike in prtljago v vse smeri, za lokalni in inozemski promet. Odpravo potnikov in prtljage v mestu samem oskrbujejo mestna in krožna železnica z 39 kolodvorov. Omrežje električne cestne in prizemske železnice znaša začasno 53.3 km in 85 kolodvorov. V teku petih let bodo vse železnice direkcije Berlin, to je v območju 40 km oddaljene od centra, elektrificirane — Berlin ne bo videl več parnega stroja, občutil ne bo več dušljivosti neprijetnega dima. Prednost električnega stroja pred parnim bo zadostno razvidna, ako navedem, da je dosegel brzino 110 km na uro pri obremenitvi 650 ton, ne da bi našteval še druge ekonomske posameznosti. Cestna železnica obratuje noč in dan in razpolaga z 3800 vozovi ter izkazuje letno ca 770 milijonov potnikov. Glavnih kolodvorov je pet: Anhalter, Görlitzer, Lehrter, Potsdamer in Stettiner. Na

prave teh služijo zlasti za daljni in inozemski promet. Največji izmed njih je kolodvor Lehrter, ki združuje promet na progah proti Bremen, Severnemu morju, Lübecku, Vzhodnemu morju in Hamburgu. Dnevna izdaja vozniških kart je ca 80.000, ki se stopnjuje pred prazniki in v kopališčni sezoni do 150.000. Odprava potnikov je zelo hitra, ker se izdajajo vozne karte s pomočjo ročnih tiskarnic vozniških kart (Fahrkartendruckmaschine), katere uporabljajo Nemci že preko 20 let, a nam ni bilo o tem dosedaj še ničesar znanega.

Prvi dan (16. september) našega bivanja v Berlinu smo ogledali dopoldan železniške naprave raznih kolodvorov. Med posebnostmi bi prišle v prvi vrsti v poštev zavorne sanke (Bremsschlitten); to je naprava, katere upornost ustavi vlak v teži 650 ton pri brzini 25 km na razdaljo 5 m. Popoldan smo se odpeljali s podzemsko železnico v Tempelhof, kjer je glavna postaja zrakoplovne družbe Lufthansa, odkoder vzdržuje zračni promet z vsemi večjimi mesti Evrope. Baje bo v kratkem odprta tudi linija Berlin—Wien—Belgrad—Carigrad. Družba ima v posesti 130 zrakoplovov, od katerih je vedno 80 v prometu. Prilike nismo hoteli zamuditi in skoro večina nas je poletela z nebeškim ptičem ogledat tudi z višave Berlin z njegovo okolico. Marsikdo je moral pri tem slišati kakšno pikro; toda nič hudega se ni pripetilo.

Drugi dan dopoldne smo bili gostje AEG (Splošna električna družba) v Hennigsdorfu, kjer smo preučili signalne naprave in še ome-

njeni izum ročne tiskarnice vozniških kart. Pri skupnem obedu se je živahnost tako razvila — pripomogle so k temu zlasti slovenske pesmi da nam gostitelji niso dovolili, da se odpeljemo nazaj z vlakom, ampak z avtomobili, katere so nam dali na razpolago, da se odzovemo pravočasno povabilu jugoslovanskega poslanika g. Balugdžića.

Vila našega poslaništva je v zelo prijazenem kraju, obdana od malega vrtička in last naše države. Biti na domačih tleh in vendar v tujini, pozdravljen in ljubeznivo sprejet od domačina — vse to je pripomoglo, da se nam kar ni hotelo oditi, da smo se zabavali tako neprisiljeno in res prav po domače, da smo prepevali, kakor bi bili v beli Ljubljani. Nikdo se ni mogel ustavljati prijaznemu povabilu generalnega konzula g. Balugdžića, veselemu smehljaju g. dr. Perneta in dolenski živahnosti konzula g. Mikoliča.

Tretji in zadnji dan dopoldan smo ogledali historijske počette prometnih sredstev v prometnem in gradbenem muzeju, ki je bil ustanovljen leta 1906. Med mnogimi znamenitostmi stoji popolnoma osamljen salonski voz cesarja Viljema, ki je bil dograjen leta 1891. Vsak komedič je umetnina, a voz umotvor, delo dvoh let domačih in tujih umetnikov, strokovnjakov. Popoldan je bil izlet v Potsdam, kjer smo videli v garnizijski cerkvi grobnici Friderika Viljema I. in Friderika Velikega; v okolici mesta grad Sanssouci s prelepim parkom, legendarni mlin na veter, oranžerijo in druge znamenitosti. Med Berlinom in Potsda-

Dnevne novice

★ **Zaupnike in vse somišljenike SLS** ponovno prosimo, da hitro izvrše reklamacije za vpis oziroma izbris iz volivnega imenika za Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Reklamacije morajo biti oddane vse na pošto vsaj 8. oktobra. Vsa navodila za reklamacije so v »Slovenec« z dne 2. oktobra in dne 4. oktobra.

★ **Polovična vožnja na občni zbor Prosvetne zveze v Ljubljani** je dovoljena pod št. GD 61.542, 4. oktobra 1927. Vsak udeleženec naj na vstopni postaji kupi vozno karto do Ljubljane in prosi za dnevni mokri postajni žig. V Ljubljani karte ne sme oddati, ker velja v zvezi s potrdilom, da se je udeležil občnega zbora, ki ga dobi v Ljubljani, za brezplačno vožnjo domov.

★ **Jugoslovanska strokovna zveza** vabi na redni letni občni zbor »Jugoslovanske strokovne zveze«, ki se vrši v nedeljo 16. oktobra t. l. v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12, ob 10. dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev, verifikacija zastopnikov in pozdrav načelnika. 2. Citiranje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila: a) načelstva, b) blagajnika, c) gl. tajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Odobritev računskega zaključka za leto 1926-27. 6. Volitev novega odbora in nadzorstva. 7. Reorganizacija JSZ in sprememba pravil in poslovnika. 8. Slučajnosti. — Glasom § 16 pravil, morajo biti stvarni predlogi in prizivi naznanjeni 10 dni pred občnim zborom načelniku JSZ. Glasom § 15 pravil pošlje vsaka zveza na občni zbor svoje zastopnike tako, da pride na vsakih 80 članov po en zastopnik, ki mora imeti pismo pooblastilo. Z ozirom na važnost letošnjega občnega zbora vabimo zveze, da pošljejo polnoštevilno svoje zastopnike. — Za načelstvo: Jože Gostinčar, L. r.

★ **Veliki župan odsoten.** Gosp. veliki župan dr. Fran Vodopivec od 5. t. m. dalje do nadaljnjega ne sprejema radi odsotnosti.

★ **Ukinjenje obmejnih carinarnic.** Iz Maribora nam poročajo: S 1. oktobrom so bile ukinjene obmejne carinarnice v Zgornji Sv. Kungoti, Št. Ilju in Sladki Gori, ki so spadale v okoliš glavne carinarnice v Mariboru. Ukinitev se je izvršila radi štednje, sledila pa ji bo redukcija uradništva na carinarnici v Mariboru. Posli obmejnih carinarnic se prenešajo deloma na obmejno finančno kontrolo, deloma pa na carinarnico v Mariboru. Načeloma nimamo ničesar proti ukinjenju carinarnih ekspozitur ob meji. V primeri z drugimi državami, na primer Avstrijo, imamo itak polovico preveč carinarnic. V Avstriji izvršujejo posle carinarnic obmejni stražniki. Ako bi pri nas ostalo še vse pri starem, bi ukinitev ekspozitur nihče ne občutil. Toda ker se po novem prenešajo posli ekspozitur v glavnem na carinarnico v Mariboru, pomeni to za obmejno prebivalstvo nov in to hud udarec. Do sedaj so prebivalci obmejnih občin carinili vse, kar so hoteli spraviti preko meje, na teh ekspoziturah, v bodoče bodo morali delati velikanski ovinek preko Maribora, kar bo zvezano z velikimi stroški in z znatno izgubo časa. Med ljudstvom ob meji, ki je vsled uvoznih fiksan že itak nezadovoljno, bo redukcija obmejnih carinskih ekspozitur nezadovoljstvo še povečala.

★ **Za pogorelee v Starem trgu** je izročila naši upravi gospa Rom znesek 60 Din. Naj bi našla mnogo posnemovalcev.

Tekma za najlepše

avtomobile v Parizu ni mogla pokazati lepših žamskih plaščev, kakor so plašči iz Kasha - blaga. Krasno uzorčasto Kasha - blago kupijo dame najugodnejše pri tvrdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.

ranje restavracije v zooškem vrtu. Pri banketu je igral na čast iniciatorju in dejanskemu voditelju ekskurzije g. Parmi mestni orkester več skladb njegovega pokojnega očeta. Prehitro se je približala ura odhoda in ginjen, s solzami v očeh se je zahvalil za gostoljubje g. Parme in še posebej za pozornost, izkazano njegovi osebi.

Vožnja do Münchena je bila zelo kratka, ker smo vsi vsled utrujenosti pospali. Na kolodvoru so nas pozdravili zastopniki oblasti in korporacij, med njimi tudi jugoslovanski vicekonzul g. dr. Veršec. Prvi dan, 22. septembra, smo ogledali moderne električne varnostne naprave kolodvora in psihotehnično preiskusno postajo; zvečer je bil prijateljski večer v »Hofbräuhaus«, največji pivovarni mesta. Videli sem tu samo dobrodušne in od veselja žareče obraze. Zdelo se mi je, da je Bavarec popolnoma sličen našemu Dolenjcu: Bavarec pri svojem pivu, Dolenjec pri svojem ljubem — evičku.

Drugi dan je bil na sporedu ogled muzeja, ki je največji in najznamenitejši na svetu. Pot po dvoranih te velikanske stavbe je dolga 16 km. Zahibog nam je bil čas tako kratko odmerjen, da smo videli le nekatere oddelke. Od tu smo se odpeljali z avtomobilom, ki jih je dala na razpolago uprava bavarskih državnih železnic, v centralno železniško šolo ter pručili učni red. Zvečer je bil poslovljni večer na oktoberski veselici.

Iz Münchena proti Salzburgu smo odpotovali 22. septembra ob 7 jutraj. Med potjo smo

★ **Župni uradi** se vljudno naprošajo, da z obratno pošto vrnejo Martinšiču v Murski Soboti vse še neprodane srečke. Odbor jih nujno rabi in tudi čas žrebanja se bliža, namreč dne 18. novembra. — Odbor.

★ **Ljudski oder v Št. Vidu pri Ljubljani** vabi k počestitvi spomina pokojnega dr. J. E. Kreka ob 10letnici njegove smrti v nedeljo 9. t. m. — Spored: Govor. — Zalostinka, ki jo zapoje cerkveni pevski zbor. — Veriga, ljudska zgodba v treh dejanjih, spisal F. S. Finžgar. — Začetek ob 7. zvečer. — Vstopnina: sedeži po 10, 7 in 5 Din; galerijski sedeži po 7 in 5 Din; stojšče 4 Din. Predprodaja vstopnic pri gdč. Zakotnik v Št. Vidu.

★ **Požar pri Tuzli.** V ponedeljek je nenadoma izbruhnil v opekarni Florijana Strausa v Slavanovičih pri Tuzli požar, ki je uničil skoro celo opekarno. Pljub velikemu naporu gasilcev je trajal požar polnih pet ur. V nevarnosti je bila poštna garaža, kjer so se nahajali trije vagoni bencina. Škoda znaša 50 tisoč dinarjev in je pokrita z zavarovalnino.

★ **Hercegovinci se izseljujejo v Argentino.** Poslednje dneve se Hercegovinci v velikem številu izseljujejo v Južno Ameriko in Avstralijo, iščejo dela in zaslužka. Tako je v soboto samo iz ljubuškega okraja odpotovalo okoli 50 kmetov v Argentino, in to skoro samih oženjenih ljudi, ki puščajo družino in otroke doma.

★ **Obsojeni Orjunaši.** Radi izgrediv po procesu proti Grginu, ki je bil oproščen, sta bila obsojena dva orjunaša na 5 dni zapore.

★ **Poskus samoumora radi redukcije.** Na nekega sarajevskega uradnika je redukcija tako neugodno vplivala, da se je poskusil obesiti. Rešili so ga v zadnjem trenutku.

OBLAČILA TVRDE J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

★ **Stenicol najboljšo sredstvo proti stenici** dobite samo v drogeriji Kanc, Zidovska ulica.

PRIPOROČAMO

moško in damsko konfekcijo tvrdke
GRIČAR & MEJAČ
Šelenburgova ulica št. 3.

Ljubljana

○ **»Československa Obee«** v Ljubljani nam sporoča: Z ozirom na zadnja poročila, objavljena v časopisih ob priliki volitev, smatra podpisano društvo za svojo dolžnost izjaviti, da ni bilo z nobeno volivno akcijo v nikakvi zvezi, kar je unevno tudi z ozirom na dejstvo, da društvo, v zmislu pravil ob oblasti odobrenih, ni politično društvo.

○ **Krekov večer** bo kot I. prosvetni večer v petek 7. oktobra ob 8 v Ljudskem domu. Ker naslednji dan, v soboto, mine deset let, odkar je pokojni umrl, zato poziva »Društvo Krek«, da se tega večera udeležijo člani in članice vseh naših vzgojnih in prosvetnih organizacij ter vsi častilci pokojnega dr. Kreka.

○ **Prosvetna zveza** vabi člane in članice, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora, ki bo jutri, v četrtek, 6. oktobra. Ob 9 je sveta maša za pokojnega dr. Kreka v frančiškanski cerkvi, ob pol 10 pa občni zbor v dvorani Akademkega doma na Miklošičevi cesti 5.

○ **Jan Kubelik**, brez dvoma eden najslavnejših sodobnih vijolinskih virtuozov, ki si je s svojo izredno občuteno in tehnično do največje popolnosti izrazito igro osvojil ves glasbeni svet, bo koncertiral v Ljubljani v petek 14. oktobra v veliki dvorani Uniona. Podrobni spored objavimo v prihodnjih dneh, danes opo-

napravili izlet v slovito gorsko letovišče Könnigssee, ki se pa kljub svetovnemu slovesu ne more primerjati z veličastno prirodno krasoto našega Bohinja. Prenočili smo v Salzburgu, odkoder smo odpotovali 23. septembra ob 9.15 proti domovini. Dež je bil curkoma, vendar ni mogel popolnoma zastreti očem krasnih, slikovitih krajev, ki ležijo ob železniški progi Visokih Tur. V Beljaku smo se poslovili od Mariborčanov, ki so se odpeljali proti Dravogradu. Ob slovesu je hotel priti vsakdo v bližino tovariša g. Parme, da se mu osebno zahvali za nesebično požrtvovalnost, s katero je započel, vodil in končal ekskurzijo.

Ob 15.50 smo se tudi Ljubljaničani odpeljali proti Jesenicam, kjer so nas Jeseničani pozdravili z živahnimi »Živijo«-klici. Vendar zopet doma, na domači zemlji, domača govorica; povsod dobro — doma najboljša!

Z blagom in ceno

bodete zadovoljni, ako si nabavite
volnene pletenine, perilo, rokavice, nogavice, kravate, damske torbice
i. t. d. pri

P. Šterk nasl.
Miloš Karničnik-u
Ljubljana, Stari trg št. 18.

zarjamo na predprodajo vstopnic, ki se vrši v Matični knjižarni.

○ **Umrli je g. F. Chvatal**, Prule št. 6. Pogreb se vrši danes ob 4 popoldne iz državne bolnice.

○ **Stavka pekovskih pomočnikov** traja še nadalje. Občinstvo je sicer na občuti po pomanjkanju kruha, pač pa po njega kvaliteti, ker pečejo mojstri kruh sami s pomočjo vajencev in hišnih poslov. Izgleda pa, da bo stavka kmalu končana, ker kažejo mojstri čimdalje večjo popustljivost napram zahtevam pomočnikov in so nekateri na te že popolnoma pristali.

○ **Štrajk pekovskih pomočnikov**, G. Bizjak, Rogaška Slatina, nam naznanja, da ni v nobeni zvezi s stavko pekovskih pomočnikov v Ljubljani; bil je zadnji čas sploh v inozemstvu in je za stavko zvedel šele po svoji vrtnitvi.

○ **Društvo »Treznost«** ima redni sestanek 5. oktobra ob 18.30 v glasbeni sobi moškega učiteljskega. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi predavanje pisatelja br. Cerkevnik: »Socialistične stranke in naš pokret«. Vstop dovoljen slehernemu.

○ **Delo v pisarni »Svete vojske«** je silno naraslo, zato prosi društvo vse, ki bi bili pripravljeni v prostem času v pisarni pomagati, da se prijavijo na Poljanskem nasipu 10.

○ **Kongregacija za gospe pri sv. Jožefu** se udeležijo danes ob pol 3 popoldne pogreba gospe Počivnikove.

○ **V spomin na pokojno ravnateljico g. F. Zemmetovo** je dala gdča Marija Šerc, mestna učiteljica v pokoju, 100 Din za Slomškov dom. Odbor se plemeniti darovalki najiskrenejše zahvaljuje.

○ **V restavraciji Miklič**, nasproti glavnega kolodvora, se točji ravnokar došli fini, beli, sladki štajerski mošt, kakor tudi najboljša in po kvaliteti najcenejša stara štajerska in dalmatinska vina. 7816

○ **Podpornemu društvu slepih v Ljubljani**, Wolfova 12, so darovali: v počaščenje spomina umrlega g. Otona Feltich-Frankheima g. Matija Dolničar 100 Din, keglaski klub »Sloga« v počaščenje umrlega tovariša g. Kovačevića mesto venca Din 200. Vsem darovalcem se v imenu odbora kar najpriščneje zahvaljuje društveni predsednik.

○ **Slabost na cesti.** Na Marijinem trgu se je v ponedeljek pozno na večer zgrudila na tla brezposelna služkinja Marija M. Omenjena je postala žrtev splošne bede, ki je zašla v nižje sloje, zlasti med posle, ter je zelo slabo izhranjena. Vzrok njene slabosti je bil najbrže glad.

○ **Najdena volivna kroglica.** V Mestnem domu je pri demontaži volivnih skrinjic našel Pavle Anžič v eni skrinjici pozabljeno volivno kroglico. Tu najbrž ne gre za kako volivno sleparijo, pač pa preiskuje policija več slučajeve, kjer so nekateri pristaši SDS glasovali, oziroma hoteli glasovati mesto drugih upravičenih volivcev.

○ **Pogrešan, Janez Štefe**, 36 letni delavec, stanujoč v mestnih barakah na Poljanski cesti, je dne 2. oktobra neznankom odšel ter se še ni vrnil. Njegova žena se je obrnila na policijo, naj poizveduje za njenim možem, poječ se, da se mu je pripetila kaka nezgoda. Pogrešani je male postave in črnih las ter oblečen v rjavo obleko.

Gostilna pri „Fajmoštru“

Ljubljana, Sv. Petra nasip - priporočila:
izborna »PORTUGALSKO« po 17 Din
»OTEL« (za slabokrvne) po 11 „
Štajerc po 12 Din Čvček po 14 „
Mošt po 13 „ Rizling po 15 „
Bizeljec po 14 „ Traminec po 20 „

○ **Pred fašisti pobegnili.** Pred kratkim sta pobegnili iz Italije dva delavca, ki so ju fašisti osumili pripadnosti h komunizmu. Hotela sta pobegniti preko meje pri Mariboru v Avstrijo, toda naše obmejne oblasti so ju zavrnile in odgnale v Ljubljano. Ljubljanska policija je v zadregi, ker trdita oba, da sta politično preganjana in se nočeta vrniti v Italijo.

○ **Tatvine.** Mizarju Josipu Skubicu je neznan tat odnesel iz zaklenjenega stanovanja na Viču več perila in obleke v vrednosti 800 dinarjev. — Vestfalski Slovenki Mariji Z. je nekdo med plesom v neki vodmatski gostilni odnesel lep, 130 Din vreden klobuček. — Karlu Klacarju je neki njegov znanec ukradel 150 Din.

○ **Tatvina kolesa.** Lastniku reklamnega podjetja Alojziju Mateliču je bilo iz veše v Dvorčakovi ulici 3 ukradeno žensko kolo znamke »Jogoc«, vredno 1000 Din.

○ **Kriminalen drobiž.** Aretiranih je bilo šest oseb in sicer tri radi nedostojnega vedenja, dve radi tatvine in ena radi splošnega suma. Med aretiranci je tudi že dalj časa zasledovani star tat Lojze P. — Prijavljena sta dva slučajna nedovoljenih manipulacij pri volitvah. Tako je neki Rudolf L. hotel voliti namesto nekega že umrlega volivca. Kdo ga je poslal na volišče, bo dognala preiskava. — Prijavljenih je več tatvin. Trije možakarji so ovađeni radi hazardne igre. Zelo visoko je število oseb, ki so ovađene radi kravaliziranja, nasprotno pa pada število prestopkov zoper cestni policijski red.

○ **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Zidovska ulica 5.

○ **Krasni otroški plaščki, obleke** in predpasniki. Kristofli-Bučar, Stari trg 9. 7266

○ **Nesreča** v Sp. Šiški. Družina ponesrečenega E. Podbevška nas prosi za objavo sledečega: Z ozirom na poročanje časopisja, češ, da je zakrivil nesrečni Edvard Podbevšek sam nesrečo s tem, da se je vedno sukal okrog dvigala, ugotavljamo resnici na ljubo, da temu ni tako. Pokojnik je bil nastavljen pri Nabaviljni zadruzi že nad pol leta in se je med tem časom dovolj nagledal dvigala. Uporabljal ga je samo še službeno. Na usodni dan je fant pometal in je bil gotovo od kakega predpostavljene pozvan ter je, hoteč se odzvati, pomolil glavo skozi odprtino dvigala, kar je zanj postalo usodno. Da je temu tako, priča tudi metla, katero je krčevito držal v obeh rokah in je torej med delom pogledal skozi odprtino. — Obenem se vsem darovalcem lepih vencev in evetic ter vsem, ki so mlado žrtev spremili na zadnji poti, kar najlepše zahvaljujemo.

Maribor

□ **Danes večer** je koncert A. Rubinsteina v dvorani Uniona. Zanimanje za koncert, ki bo nudil izreden umetniški užitek, je veliko.

□ **Potovanje po Egiptu** v slikah bo jutri večer predmet predavanju s skioptičnimi slikami v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Predava g. dr. Anton Jehart.

□ **Za delovno šolo.** Vsled nepredvidenih zaprek se je morala prirediteljica Ped. did. krožka v Mariboru in Odseka za reformo osnovne šole UJU o delovni šoli v praksi preložiti za teden dni. Vse učitelstvo se sporazumno s predsednikom obeh učiteljskih društev obvešča, da se tridnevna prireditev vrši v istem redu in prostoru kot je bilo sporočeno v »Učiteljskem tovarišču«, v dneh 15.—17. oktobra.

□ **Na rednem tedenskem fantovskem sestanku mariborskega orlovskega odseka** govori danes g. prof. dr. Ivan Dornik o glavnih momentih v zgodovini srbskega naroda, o njegovem kulturnem razvoju in njegovi mentaliteti. Pridite točno ob 8.

□ **Redni letni občni zbor mariborskega orlovskega odseka** se vrši v sredo 12. oktobra v društveni sobi na Koroški cesti 1. Začetek točno ob pol 8 zvečer.

□ **Redna telovadba Orla** se vrši za člane v dosegljivih prostorih vsak torek, četrtek in soboto ob pol 8 zvečer. Mladeniči, pristopajte v Orla, da bodo naše vrste močne in naše organizacije cvetoče! Za naraščaj objavimo posebej. Bog živi!

□ **Akademski kongregacija.** Danes je ob 20 v Alojzijeve cerkvi kratek sestanek akad. kongregacije. Obvezen je za vse sodale!

□ **Ljudski oder.** V nedeljo 9. oktobra ob pol 8 zvečer vsi v Zadrudno gospodarsko banko k predstavi »Deselega brata«, ki jo bo vpriporil Ljudski oder.

□ **Svečana proslava krstne slave rezervnih častnikov in bojevnikov mariborskega pododbor.** Ta proslava se vrši v soboto 8. oktobra ob pol 21 v kazinski dvorani. Pokroviteljstvo je prevzel komandant mesta Maribor general g. D. V. Spasič. Pri proslavi sodeluje tudi tukajšnja vojaška godba. Naglasiti pa je posebno, da je to prva večja prireditev društva rezervnih častnikov in bojevnikov mariborskega pododbor, ki se krepko razvija in vidno narašča in napreduje. Njihovi nastopi pri letošnjih vojaških spominskih slavnostih nam to izpričujejo. Zato mora naš slovenski Maribor dati tej proslavi značaj prave manifestacije pobratimstva med vsemi Jugoslavlani in čisto obilježje narodne zavesti in narodnega ponosa. Vabila za proslavo so že razposlana. Tem potom pa se naprošajo vse one osebe, ki se žele udeležiti proslave, a pomotoma niso prejela vabila, da se zglasijo pri predsedniku društva g. Jakobu Perharcu v trgovini v Gosposki ulici 19, kjer se jim isto izroči.

□ **Slavnostno predavanje v bogoslovju.** Kot smo že poročali, je promoviral v minolem poletnem semestru mariborski bogoslovni prof. dr. V. Močnik v Rimu iz cerkvenega prava. Sedaj se nam pa poroča, da priredi novi doktor cerkvenega prava v četrtek 6. oktobra v avli mariborskega bogoslovja slavnostno predavanje iz svoje stroke za povabljenе goste in vse slušatelje bogoslovnega učilišča. Govoril bo »O nedopustnosti sodelovanja pri mešanih zakonih brez danih poročev«. O prezanimivem predmetu bomo še poročali. Zaenkrat poudarimo samo svoje veselje, da se taka akademski prireditev sploh vrši, kar je vsekakor v čast bogoslovnemu učilišču v Mariboru.

□ **Zveza med demokratimi in socialisti že — stara stvar?** Ko je včerajšnji »Slovenec« priobčil v posebnem članku resnico o palači OUZD, je v Mariboru zbudilo v oči dejstvo, da so socialisti, posebno tedanji župan Grčar, bili v stalni načelni zvezi z demokratimi. Socialisti so torej že enkrat šli na led, a drugič ne pojdejo več. Posebno so ogorčeni na svoje tovariše v Ljubljani, ki buržujski SDS držijo štanglo. V Mariboru jih sicer tolažijo, da niso v zvezi, vendar jim tega ne morejo več prikrivati. Demokrati zahtevajo, da bodi med socialističnimi kandidati več njihovih zaupnikov, ki so tudi v njihovi službi, torej odvisni dovolj, da bodo vestno vršili zaupniški posel.

□ **Nevarno zastrupljenje z gobami.** V ponedeljek opoldan se je v Jezdarski ulici zastrupila družina Verjak s strupenimi gobami. Zastrupljenje je bilo tako močno, da je ob 13.50 rešilna postaja prepeljala v bolnico Ano Verjak, njenega sina Vilibalda in 20 letno Germano Miklošič že nezvestne. V bolnici so jim takoj izprali želodce ter dali protisredstvo, vendar še sedaj niso izven nevarnosti.

□ **Avtomobilist in kolesar trčila.** Na križišču Aleksandrove in Kopaljske ulice sta v ponedeljek trčila skupaj osebni avto, katerega je vodil šofer Neugebauer, in skladiščnik Fr. Kovačič, ki se je vozil s kolesom. Po čudnem

naključju je ostal kolesar nepoškodovan, do-
šim bicikelj ne zasluži več tega imena.

□ Svojo ženo in sosedo ogoljufal in po-
begnil. Policija zasleduje hišnika Franca R. iz
Krcvine, ki je izvalil svojo ženo 500 Din in
ženi poštnega uradnika M. 500 Din pod pre-
tvezo, da bo nekaj nakupil v mestu. Z denar-
jem v žepu je pobežal v Zagreb.

□ Kršanska ženska zveza za Maribor in oko-
lico naznanja vsem članom in članicam, da ima
9. oktobra cerkveno pobožnost v cerkvi Matere mi-
losti. Popoldne 5. predavanje v Zadrugi gosp.
banki. Predavatelj g. prof. Pavel Živornik. K obil-
ni udeležbi vabi odbor.

□ Napad na cesti. Na Teznu je bil v pone-
deljek popoldne napaden gostilničar in mesar Fr.
Frangš. Sin gostilničarja S. mu je iz maščevalnosti
s kolom zadal več nevarnih udarcev po glavi. Fran-
geša so prepeljali v bolnico.

Celje

□ Koncert Saše Popova v Celju. Nocoj, v
sredo, koncertira v Celju v dvorani Mestnega
kina svetovnoznani violinski umetnik prof.
Saša Popov, ki je ob lanskem svojem koncertu
zapustil v Celju najgloblji vtis in je od takrat
dosegel v vseh srednjeevropskih centrih vse-
stransko priznanje. Njegov koncert je n. pr. v
Zagrebu bil že predčerašnjim popolnoma raz-
prodan. Spored, ki ga izvaja v Celju, je iz-
bran in vseskozi zanimiv. Umetnika spremlja
na glasovirju Fred Grone, ki izvaja tudi sa-
mostojne klavirske točke. Predprodaja vstop-
nic je v trgovini Flore Lager-Neckermann.

□ Celjsko mestno gledališče. Jutri, v če-
trtek otvori celjsko mestno gledališče letošnje
redno sezono s Cankarjevimi »Hlapci«. Kakor
nas obveščajo, je drama posebno skrbno pri-
pravljena in bo nudila v režiji in moderni in-
scenaciji ravnatelja g. Vala Bratine brezdvom-
no obilo užitka. Upanje je, da bo celjsko gle-
dališče letos živelo z občinstvom v bolj prijaz-
nih odnosih, kot je to bilo doslej. Vstop-
nice so v predprodaji v knjigarni Goričar in
Leskovšek, kjer se sprejemajo tudi abonenti.
— »Hlapci« se v nedeljo popoldne ponove kot
ljudska predstava pri nižjih cenah.

□ Celjsko godbeno društvo priredi v so-
boto 15. oktobra svojim članom in prijateljem
v mali dvorani hotela Union družabni večer.
Na sporedu je najprej koncert, nato pa prosta
zabava.

□ Ljudsko vseučilišče v Celju je imelo
občni zbor v petek 30. septembra. Udeležba je
bila minimalna. Občni zbor je vodil vladni
sveinik G. Lilek, ki ga je občni zbor ponovno
izvolil predsednikom. S predavanji se bo za-
čelo še tekom tega meseca. Treba je konsta-
tirati, da naša ljudska univerza doslej ni znala
pritegniti Celjanov in da se nekam čudno sum-
ljivo zadovoljuje samo z gotovim krogom ljudi.

□ Pevski zbor Kat. prosv. društva v Celju
ima v petek ob 8 zvečer v pevski sobi v opatiji
zopet redno pevsko vajo. Vsi dosedanjí pevci
in pevke so v ljudno javljeni, da se vaje za-
nesljlivo udeležijo. Noví pevci in pevke iskreno
dobrodošli. Prijavijo naj se o priliki pevске
vaje g. pevovodji.

□ G. Karel Bervar, ravnatelj orglarske
šole v Celju, sporoča pevskim zborom, da je
1. in 2. štev. v svoji zbirki nagrobne priredil
za moški zbor s spremljevanjem pihal. Zbori,
ki bi se jih radi poslužili za Vernih duš dan,
naj se obrnejo direktno na g. Bervarja.

□ Kdo je našel? C. T. je izgubila banko-
vec za 100 Din. — K. A. je izgubil zavitek,
v katerem se je nahajalo okoli 200 Din in nabi-
ralna pola za železničarje.

Ptuj

□ Francoski krožek naznanja, da se vrši
I. začetni tečaj ob ponedeljkih in četrkih od 18.
do 19. ure; II. nadaljevalni tečaj ob torških in
petkih od 18. do 19. ure; III. konverzacijski tečaj
(za sedaj) ob uredah od 18. do 19. ure. Prva dva
tečaja se vršita v IV. razredu realne gimnazije,
III. pa v društvenem lokalu. Mesečni prispevki za
I. in II. tečaj po 15 Din, za III. tečaj po 10 Din.
Vpisovanje pri tajniku. — Nadalje ste povabljeni
vsi člani kakor tudi prijatelji francoske na otvori-
tveni večer, združen s predavanjem, ki se bo
vršil dne 5. oktobra (eredo) ob 20. uri v Narod-
nem domu. — Tajništvo.

Krško

Dne oktobra t. l. so se vršile pri nas občinske
volitve. SLS je zopet zmagała z lepo abso-
lutno večino 78 glasov, tako da je dobila 18 man-
datov, dočim so jih dobili vsi združeni nasprot-
niki le 15. Volivni izidi iz treh fara naše občine
pa so sledeči: I. volišče v Leskovcu: 1. lesk. go-
spodarska lista (SKS in SDS) 145, 2. SLS 249,
3. krška gospodarska lista (SDS in SKS) 7, 4. sve-
toduška gosp. lista (SKS in SDS) 3 glasove. II. vo-
lišče Sv. Duha: 1. lesk. gospodarska lista 0, 2. lista
SLS 155, 3. krška gospodarska lista 0, 4. svetoduš-
ka gosp. lista 55 glasov. III. volišče Krško: 1.
lesk. gosp. lista 9, 2. lista SLS 73, 3. krška gosp.
lista 180, 4. svetoduška gosp. lista 0 glasov.

Povdariti moramo, da tako divje agitacije,
kot so jo uprizorili krški demokratje za te volitve,
v naši občini še ni bilo. Vse hribe so oblezli in
vso ravino obvozili. Sam g. župan Pfeifer so
ljudi kar po njivah lovili, vodnjake obljubovali,
prosili in rotili, za božjo voljo, volite me! Ker pa
so liberalci Krčani izprevideli, da je vse obleta-
vanje in prazne obljube našim zavednim volivcem
bob ob steno, so pa poklicali na pomoč cele za-
voje cigar in cigaret, žganje in vino. Na par kra-
jih se je točilo, za kar se bodo morali dotičniki
zagovarjati, ker mi pošteti občani tega ne trpimo,
da bi v naši občini žganje volilo. Pa to še ni bilo
najhuje. Posluževali so se tudi nasilja. Napravili
so špalir pred volivnim lokalom v Krškem in
spremljali vsakega volivca, ga neusmiljeno pre-
govarjali, ali če so videli, da je odločen naš pri-
staš, ga sramotili, kar se je dalo, da bi ga s tem
oplašili. To početje krških liberalcev se je gabilo
vsem pametnim ljudem. Tu se vidi, kakšni svobod-
nospelci so to! Pa vse to in še marsikaj drugega
ni nič zaleglo. Tudi naročeni godbi ni bilo treba

nastopiti. Vemo, zakaj so se besno gnali. Občin-
ska hranilnica, ta je, ki jih podžiga. Boje se reviz-
ije. Občani to dobro vemo, zato pa hočemo, da
je enkrat konec demokratovskega gospodarstva.
Krški demokratični družbi Pfeifer, Rumpret in
drugi — je odklenalo. Čast našim zavednim vo-
livcem, ki so vzdržali v kljub vsemu nasilju in si
priborili tako lepo zmago. Živela SLS v Krškem!

Hrastnik

Kino »Union« je imel otvoritveno predstavo
v nedeljo 2. t. m. ob 4. pop., ki pa se je žal za-
pomnila, kar je imelo za posledico zamudo nasled-
nje predstave. Ker aparat ni bil več let rabljen,
je nekoliko nagajal. Vsi nedostaki se tekom tega
tedna popravijo, tako da bo v soboto in nedeljo vse
dobro funkcioniralo. Za prvo predstavo je preskr-
bel prvovrsten film »Les Miserables« v dveh delih
in 16 dejanjih. II. del se igra v soboto 8. in ne-
deljo 9. t. m. — Prva predstava je bila nad vse
dobro obiskana in je upanje, da bo tudi nadalje
tako.

Litija

Krvav konec vinske trgatve. V soboto je bil
plačilni dan v predmestju in pri rudniku Zato so
kakor običajno od vseh strani planili na uboge
delavske žrtve. Prišlo so v Gradec komedije, prišla
je vedeževalka, da je lahko vernim dekletom vso
soboto prerokovala vse najlepše, seveda po 5 Din,
in prišlo so tudi vinske trgatve. To pot dve. Na-
rodna strokovna zveza je aranžirala svojo v go-
stilni »Na pošti«, šmartinski »Zvon« pa pri Crni-
goju. Tako je bilo živahno tostran in onostran Do-
brave, dokler ni znani G. z nožem zabodel predil-
niškega delavca sicer mirnega fanta Z. Zadal mu
je več ran, zlasti eno nevarno pod srem, da je
bil ves razmesarjen. Z avtomobilom so ga peljali
k zdravniku g. Ukmarju, ki mu je rane zašil in
sedaj leži v domači osterbi. Temu neznanemu pi-
jančevanju, odiranju, veseljačenju ubogih delav-
skih žrtve mora biti enkrat konec, zato energično
pozivljamo okrajno glavarstvo, naj ostro nastopi
proti lokalom, kjer se vrše pretepi; pozivljamo
predilniško ravnanstvo, naj začne delavcem iz-
plačevati ne ob sobotih, ampak ob ponedeljkih,
kakor je bilo to že v navadi začasa g. ravnatelja
Schwarza; pozivljamo končno javno oblast, naj iz-
žene vedeževalke, ki delavce sleparijo!

Glavno zalogo tobaka in kolekov v Litiji je
tudi za prihodnjo dobo dobila dosedanja vojna
vdova gospa Lojzka Ilvar.

Mihaelov semenj v Litiji je bil nad vse živo-
hen. Stojnice so bile druga poleg druge na obeh
straneh od mostu do konca trga. Živine so prignali
450 glav, a živinska kupčija se ni mogla prav raz-
viti, ker ni bilo tujih kupcev. Ker so ob lepem
vremenu litijski semnji najbolj obiskani v celem
okraju, zato je županstvo zaprosilo oblast za dva
nova semnja. Bilo je tudi par slučajev tatvin,
kakor je to navadno ob velikih sejnih.

Predilnica v Litiji lepo napreduje, medtem
ke topilnica stoji in obširno poslopje propada.
Predilnica, ki zaposluje do 1000 oseb, je faktor,
s katerim se mora računati. Letos so postavili nove
stroje in vzdali nove kotle, da vse brezhibno de-
luje. Zasluge za procvit predilnice ima zlasti njen
inženier g. Ervin Zimnic, ki vse svoje talente po-
sveča temu podjetju. Delavci imajo lepa brez-
plačna stanovanja in prosto električno luč. Zelim
pa, da bi ravnateljstvo odpravilo nekatere raz-
vade in napake. Odpravi naj nedeljsko delo brez
velike sile in potrebe; naj se od strani mojstrov
ne šikanirajo stare delavke, ko se za mladino laje
prednost in prostost. Naj da prostost vse u organi-
zacijam, tudi našim, ne samo nasprotnim in „j
pouči izvestnega gospoda, da ne bo vsiljeval »Nove
pravde« našim somišljenikom in jih silil v svojo
liberalno organizacijo. Delavka se boji naspro-
ovanja in se proti svoji volji naroči na liberalni list
in vpiše v nasprotno organizacijo. Dajte vsem le-
lavcem svobodo, ne pa samo svoji »Svobodi«!

Naprednost. Šmartensko pevsko društvo
»Zvon« je priredilo v nedeljo, 2. t. m. vinsko trga-
tev. Še pred večerom so na pol odrasli fantiči na
vozovih razgrajali po vasi — toda to je bilo samo
uvod v celonočno razgrajanje. Igračkanje s po-
kvarjenim avtomobilom, ki poka kot puška, tu-
ljenje avtomobilskega signala, divje kričanje,
vmes tudi bogokletstvo, vse to je trajalo do
jutra, tako da je bila vsa okolica brez nočnega
miru. Naprednost pa, naprednost, da se je vsak
trezen človek sramujel Kam plovemo?

Moste pri Ljubljani

Ob desetletnici Krekove smrti priredi Kreko-
va mladina v Mostah v nedeljo 16. oktobra popold-
ne ob 4. v Ljudskem domu spominsko slavnost.
— Spored: 1. Prolog. 2. Naša pesem (petje). 3. Go-
vor. 4. Narodna (petje). 5. Ančina povest (dekla-
macija). 6. Slovenska deklica (petje). 7. Delavci v
spominsko knjigo (prizor). 8. Stari capin (dekla-
macija). 9. Na delo (petje). 10. Živa slika. — Vstop
je prost. Pridite čestilci Kreka in prijatelji Kreko-
ve mladine!

Orlovska družina v Mostah se je poživila.
Telovadba je vsak torek zvečer za Orle, ob sobo-
tah popoldne pa za Orlič. Ob ponedeljkih zvečer
so fantovski večeri. Fantje, ki niste nasprotni or-
lovski misli, pridite!

Naša pošta je vendar dobila tretjega pismo-
nošo. Tako bo menda vendar mogoče, da bomo
tudi najbližji sosedje urada dobili dnevno pošto
vsaj pred polnočjo.

Za obratovodjo občinske elektrarne je imeno-
van elektrotehnik Ivan Petrič iz Ljubljane.

Veselačen se nadaljuje. Vsako nedeljo, zla-
sti pa še prvo v mesecu se vzpirajo lov na žepu
lahkomiselnega in nesposobnega delavstva. Pri
tem poslu pomagajo prodajalcem alkohola tudi
razna »kulturna« društva. Zadnjič je imelo tako
»kulturno prireditve« neko društvo. Za reklamo so
se celo popoldne prevažali v narodnih nošah in na
okrašenih vozovih po cestah in ulicah z godbo,
ukanjem in vpitjem. Vrišč so povečali otroci, ki
so drli za vozovi. Koliko srčne kulture imajo ti
ljudje, se je opazilo najbolj, ko so se hrupno po-
mikalí mimo cerkve, kjer se je vršilo opravilo in
je bila polno ljudstva tudi pred cerkvijo. Ume se,
da se take prireditve končajo s plesom, ako ne
pride še kaj hujskega vmes. Skrajni čas je že, da se
preneha z razširjevanjem take kulture! Denar, ki
ga porabijo društva za priprave in maskirado ka-
kršno smo videli, naj obdrži v blaginjah, pa bodo
gotovo na boljšem. Koliko si pomagajo gostilni-
čarji, pa kažejo zgledi, kar oglejte si jih!

Novo mesto

Sadljerejska razstava na kmetijski šoli na Gr-
mu. Kakor je bilo že svoj čas poročano, se je vr-
šila 2. oktobra t. l. na kmetijski šoli na Grmu pri
Novem mestu sadljerejska in cvetlična razstava.
Razstavljenega je bilo mnogo vrst res lepega sadja,
zlasti jabolk. Največ jabolk je razstavila kmetijska
šola na Grmu sama, potem graščina Klevež pri
Šmarjeti in Vrbovo pri Orehovich. Dalje so raz-
stavili več vrst jabolk gg. Gustav Barle Kandija,
J. Zupančič Prečna, Vučer Drča pri St. Jerneju,

ORLOVSKI STADION V LJUBLJANI

Glavni dobiček enonadstropna
»Vila Stadion« vredna 160.000 Din

Srečka št. 006152

za II. loterijo

v korist zgradbi Orlovskega stadiona v Ljubljani.

dovoljeno z odlokom ministarstva za poljedelstvo z dne 22. marca 1927.
št. 11.685/1

Zrebanje se bo vršilo na Narodni praznik dne 1. decembra 1927
pod državnim nadzorstvom

v ljudskem domu v Ljubljani, Strelška ulica št. 12.

Akcijski odbor za zgradbo Orlovskega stadiona v Ljubljani:

Odbornik: Predsednik: Odbornik:

Cena 10 Din **Cena 10 Din**

Franc Gerlica Mirnapeč, Josip Bergman Novo me-
sto, Franc Strajner Verdun in še dr. Hrušk smo vi-
deli le malo. Razstavljena jabolka so bila v sploš-
nem res krasna, iz česar smo mogli sklepati, da
se ljudstvo mnogo peča z umnim sadjerejstvom.
Občinstvo je razstavo pridno obiskovalo ter ob-
čudovalo krasno sadje. Občudovalo je tudi velikans-
ko bučo, ki jo je razstavil g. Josip Bergman. Bilo
je tudi več zabojev jabolk, ki so bili pripravljeni
za prodajo.

Nogometna tekma. V nedeljo 2. t. m. popold-
ne se je vršila na Loki nogometna tekma med tu-
kajšnjim SK Elanom in SK Panonia iz Ljubljane.
SK Elan je nastopil z novo postavlo moštva, katero
se pa tokrat ni obneslo, kakor kaže izid 3:8 za
goste. Tekmo je vodil kakor vedno ing. g. Josip
Medic.

Mesečni semenj v Novem mestu. Na običajni
mesečni živalski semenj v Novem mestu dne 3. t.
m. so pripeljali veliko prašičev ter je bila kupčija
s tem blagom zelo živahna. Niso pa prignali dosti
goveje živine in tudi kupcev za njo ni bilo, ker
so izostali izvoznikarji. Živina pa je bila v sploš-
nem dobro rejena.

Vsem javnim nameščen- cem in upokojevcem.

S par noticami v »Slovenec« smo zadnje ča-
se naznanili javnim nameščencem, da obstoji in
deluje v Ljubljani naše društvo, ki sloni na kr-
ščanskosocialnih načelih. Objavili smo tudi par
odstavkov iz društvenih pravil in smo vabili za
pristop. Tudi nekaj točk iz sejnega zapisnika smo
objavili ter pokazali s tem vsem, ki se za naše
društvo zanimajo, odborovo delovanje in poslova-
nje. Kot dokaz, da društveni odbor deluje za do-
brobit vseh javnih nameščencev, so nam vedno
nanovo iz vse države prihajajoče prijave za pri-
stop in zahvale za izposilovanje in nakazane po-
moči.

Vkljub temu pa je še mnogo javnih name-
ščencev, ki dosedaj niso imeli prilike se seznaniti
z našim društvom, čeprav bi mnogi radi pristopili.
Tiste, ki so že člani društva, vabimo, da delajo
na to, da pridobijo čim več novih članov.

Zastopamo vse vrste in kategorije javnih
nameščencev od prve uradniške kategorije do zad-
njega služitelja in dnevničarja. Naš odbor sestoji
iz uradnikov, zvanjčnikov, služiteljev in upokoje-
ncev ter zastopstva uslužbencev cerkve in usluž-
bencev avtonomnih oblasti. Na ta način so zasto-
pane v odboru vse kategorije, za kar uživa dru-
štvo ugled in polno zaupanje.

Tovariši! Vroči poletni dnevi in čas počitnic
je minul in pričenja se delovna doba. Ne bomo
sedeli v zadubljih kavarnah in gostilnah ali se do-
ma dolgočasilí, temveč naj bo naš smoter, vsak
prosti čas porabiti za agitacijo za našo stvar in naš
napredek. Po večjih krajih, kjer je več naših lju-
di, si osnujte plačilnice (podružnice). Gospode, ki
bi hoteli prevzeti poverljivišta teh plačilnic, pro-
simo, da se v ta namen prijavijo. Zavzemimo se,
da ne odnehamo preje, dokler ne bomo vsi usluž-
benci našega mišljenja trdno združeni v močno
skupino duševnega in telesnega proletariata. Če
vemo, da je samo v Sloveniji okrog 10.000 držav-
nih nameščencev, zelo veliko uslužbencev javnih
avtonomnih oblasti in cerkve, nam ne bo težko
združiti v svoj krog toliko uslužbencev, da bo
društvo v javnosti res nekaj pomenilo. Doseči
imamo še veliko in ker imamo sedaj zopet trdno
delavno in pošteno vladno, nam ne bo težko do-
seči pravice, ki so nam bile dosedaj odvzete in čim
več nas bo združenih, tem lažje bomo dosegli iz-
boljšanje našega položaja. Zboljšanja položaja da-
nes žal premanjši še zelo potrebujemo. Imeli bo-
mo tudi možnost sami sebi pomagati. Pokažimo
svoj organizatorični talent in svojo moč, predvsem
pa veselje in voljo za pristop! Ko bomo videli
uspeh, ki nam ne bo odšel, se bomo veselili svo-
jega truda, ki ni bil zastoj in si ne bomo očitali,
da nismo storili svoje dolžnosti. Naj velja tudi
nam prelepi izrek:

»Ne samo kar veleva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžan.«

Vtisnimo si to geslo v srce in ne odnehamo
in ne utrudimo se, dokler je postanemo vsi člani
— Strokovnega društva javnih nameščencev in
upokojecev kraljevine SHS v Ljubljani, začasno
Mestni trg št. 19, III. nadst.

Trajno kodranje, vodno ondula- cijo, prvovrstno barvanje las

izvršuje se strokovno v damskem česalnem salonu
GJUD ALEKS. ML., Ljubljana, Kongresni trg 6.

Zdravstvo Rakitna.

Dočim imajo v kulturno naprednih deželah
večinoma že posebne zakone proti beli kugi tu-
berkulozi in na stotine posebnih zdravilšč, je vsa
ta stvar pri nas še v početkih. Toda kdo ve, da li
ni bolje, da ravno v tej stvari korakamo previd-
neje, kajti vsa veda o tuberkulozi, zlasti še, kar
se tiče lečenja, je še močno meglena. Kadar je
medicina iznašla kak popoln lek, so izginila vsa
nekdanja sredstva v ropotarnico, zmagovito se
je pa razširil novi lek po celem svetu (glej le-
čenje proti steklini, davici, škrlatici). Takega po-
polnega leka proti tuberkulozi pa še nimamo.

In vendar je zdavnaj vemo in vidimo vsaki
dan, da je tuberkuloza vseh vrst (škrofuloza,
pljučna, trebušna, kostna itd.) ozdravljiva! Ako pa
je ozdravljiva, je brez dvoma, da je naša krvava
dolžnost in zaeno naš materijalni interes, da vse
one nesrečnike, ki so tej morilki zapadli, čimprej
in čim sigurneje ozdravimo.

Tej nalogi se je posvetilo ljubljansko dru-
štvo za narodovo zdravje (predsednik dr. Pirč)
ter je skupno z borovniškimi (predsednik dr. Zu-
pan) postavilo kot začetek postajo v klimatu ra-
kitniškem, katerega je bilo smatrati izredno ugod-
nim. Stoletno opazovanje oz. beleženje v matri-
kah rakitniške lare ne izkazuje namreč nikake
tuberkuloze. Z lajku mora biti jasno, da na tem
mestu ne prospeva ta bolezen, medicinskemu na-
obražencu pa govori mnogo več: da mora imeti
ta klimat posebno zdravilno moč napram tuber-
kulozi, tako da se ječelnik v tem kraju pozdravi,
ter ako se tu stalno naseli, nikdar več ne oboli.

Ta domnevanja so se že po kratkem opazo-
vanju na desetorici bolnikov izkazala kot pra-
vilna. Ena pacientka je že ozdravela in pojde pet
do postaje (2 in pol uri), nato pa naravnost na
službo. Vsem drugim pa gre zelo dobro, 19letni
Jože, ki mu je teklo pred tremi tedni iz osmer-
ran, ima danes razun dveh vse zaceljene. Gibi v
zglebih se vračajo, odmrle koščice odhajajo same.
Seveda bo o tem govorila v »Slovenskem zdravni-
škem društvu«.

Omenjeni društvi sta dali z zgorajšnjim po-
izkusom dovoljno smernic za bodoči protituber-
kulozni zakon. V prvi vrsti se bo moral le-ta kaj-
pak nanašati na preventivo (obrambo) obolenja.
Tu bodo igrala glavno vlogo: stanovanjska hi-
gijena, navajanje naroda na uživanje zdravega
vzduha (morsko ali planinsko sonce z ultravi-
joličastimi žarki), pobijanje prahu itd. Za vse obo-
lele — katerih bo seveda potem, kadar bo obram-
ba pravilno izpeljana, mnogo manj — pa bo treba
najti najboljši vzduh, kakoršnega nam more nu-
diti naša slovenska domovina. Brez dvoma be
treba poiskati od dobrega najbolj!

Z uspehi na Rakitni beležimo, tedaj izredne
veselo spoznanje: da nam hrani naša lastna zem-
lja zaklad, ki ga je treba le dvigniti in tuber-
kuloza ne bo za nas več bela kuga, nego izleč.
ljiva bolezen, kakor je na srečo dandanes večina
človeških bolezní.

Z Rakitno se je obenem vendarle enkrat
udejstvila popolna samolastna slovenska kultura.
Zgoraj omenjenima društvima se je posrečilo, da
doprinese ta točen dokaz, kako se naj bi usmerile
vse protituberkulozne lečenje. Pri tem je naša
slovenska zemlja in vzduh, slovenski zdravniki
slovenske, po pravici sloveče čč. sestre-usmiljen-
ke, da, celo metoda lečenja je originalno slo-
venska. Dočim namreč pri nekaterih inozemskih
zdraviščih bolniki nepretrgoma leže, se oni na
Rakitni vedno izprehajajo, tako da pravijo doma-
čini »vsaj so vsi zdravi, samo »aden« je bolan! In
vendar sta dva bolnika bila naravnost iz hiralnice
pripeljana! Objektivno pa dokazujejo Röntgen in
sekvestri (odmrle koščice). O vsem tem se bo po
zaključeni seziji, ki bo trajala do 1. novembra,
razpravljalo pred zdravniškim zborom.

Naj nikdo ne zamudi ogledati si Rakitne, že
sam izlet k njej (iz Preserja ali Borovnice) je
zdravilen!

Dr. L.

v Rim, 4. okt. (Izv.) Z današnjim dnevem je
končalo sveto leto frančiškansko ter je fran-
čiškanski minoritski red danes zopet dobil v
svojo last stari samostan ob katedrali v Assis-
siju, katerega je, dasi je bil last papeževa,
svoječasno italijanska vlada zaplenila. Toza-
devni proces je cerkev dobila že leta 1895, do-
čim je vlada dala samostan nazaj še le danes.

v Berlin, 4. okt. (Izv.) Centralni odbor
nemške državne banke je diskont državne
banke zvišal od 6 na 7 odstotkov, lombardno
obrestno mero pa od 7 na 8 odstotkov. Zviša-
nje diskonta je poslalo aktualno vsled jake
napetosti izkaza državne banke koncem sep-
tembra.

v Madrid, 4. okt. (Izv.) Policijski predsed-
nik je izjavil, da preiskava o zaroti še ni kon-
čena. Podrobnosti ni navedel in ni imenoval
nobenega imena. Omenil je, da je bila bomba
napravljena in da so jo našli v majhni hiši
onstran Mansanaresa za nekimi pokopališčem.
Negotovo je, ali bo kralj prisostvoval otvoritvi
parlamenta.

Moda

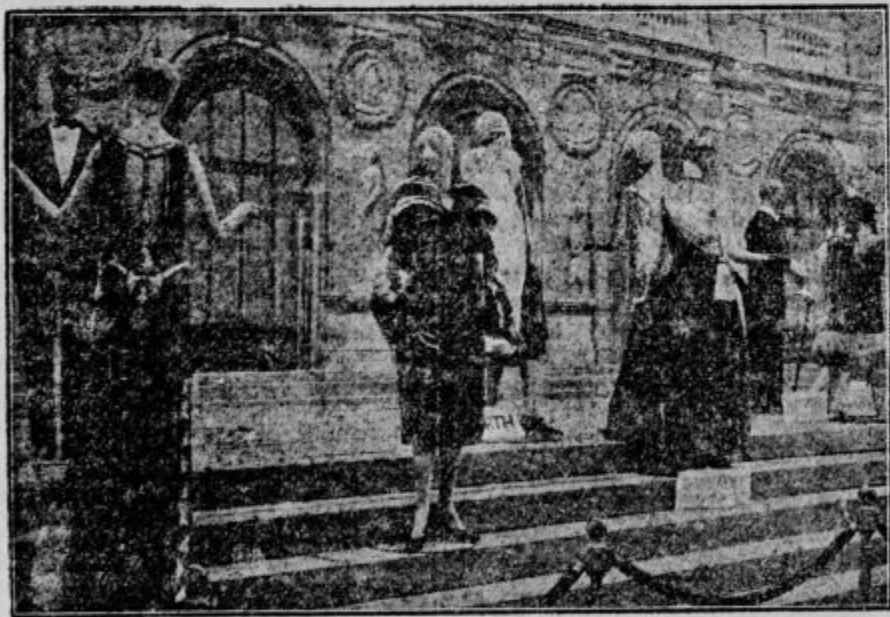

Nimate prilike, da bi se posvetovali, kako da napravite plašč za zimo. Tudi vam je ni treba iskati, ker vam danes prinašamo slike novih modelov. Prvi je iz drapela barve »amade« (zelenkasta barva mandlja, ko je še v lupini), okrašenega z inkrustiranimi črtami gladkega materiala. Drugi plašč je iz plavega velourja s poševnimi črnimi progami. Ovrtnik iz vidrine kože je podaljšan in se razprostira celo do samih koncev plašča. Za ta plašč zadostuje 2.75 m blaga, širokega 140 cm, za prvi model pa 3.50 m z 1.20 cm širine.

Na drugi sliki vidimo dve večerni toaleti. Prva je rumene barve s širokimi programi srebrnih čipk. Ta toaleta je lahko še enostavnejša. Izberemo lahko dva tona satena: rožastega in svetloplavega, »amade« barvo in pešeno rumenega, rožastega in sivega, z eno besedo, po vašem okusu. Druga toaleta moderne linije je iz rožastega satena, okrašena s srebrnimi pentljami in z bogatim srebrnim cvetom na ramenu.

Klobuki imajo povečini sportno obliko, toda vse te »čelade« so iz eno- ali dvobarvnega blaga.

Na letošnjem praškem jesenskem velesejmu se nahaja posebni francoski oddelek, ki je prirejen kot pariška četvrt v bližini »Grand Opere« z manekini, kateri vstopajo v gledališče v divnih toaletah. Francoski oddelek praškega velesejma je bil odprt do 8. t. m.

Prosveta na deželi.

Kdor je z bistrim očesom zasledoval predmete na gledališki razstavi na velesejmu, se je začudil ogromnim številkam v oddelku Prosvetne Zveze. V enem letu čez 600 predstav na deželskih odrih. Nad tisoč skušenj, koliko truda, koliko žrtev! Slike same so kazale, na kako visoki stopnji stoji ljudska dramatična umetnost. In vendar je to le en del ogromnega kulturnega dela, katerega vrši idealna duhovščina, požrtvovalno učitelstvo in poedini diletantje. Bliža se občni zbor naše Prosvetne Zveze, tu se bodo položili računi o delu za narodno prosveto in prav nič ne dvomimo, da bo pogled na prosvetno bilanco zopet razveseljiv.

Tiho in skromno se vrši izobraževalno delo ne le ob krajih širokih cest, temveč tudi v tihih gorskih vasi. Večer za večerom se zbirajo naši ljudje v društvenih sobah, v čitalnicah, v knjižnicah. Skušnja sledi skušnji, vrste se pevske vaje za godbenimi, telovadba za fantovskimi in dekleškimi večeri. Kujejo se

načrti, delajo sklepi in že se vse lepah društvenih prireditvah v bodoči jesenski in zimski sezoni.

Vedno nova polja, vedno nova pota se odkrivajo prosvetnemu delavcu. Naš čas rabi močnih osebnosti in žive zavesti skupnosti. Kljub političnim bojem je ta zavest skupnosti na deželi velika. Sloji približno iste predizobrazbe, istih interesov so že po naravi veliko bolj navezani drug na drugega. Z veseljem stopi človek med kmetstvo-ljudstvo, ki je še vedno prežeto s staro kmetijsko-stanovsko kulturo, saj se počuti v taki družbi tako prijetno. Vsa ta kultura je prežeta z verskim duhom saj korenini iz tal katoliške vere. Zato ne vršijo pravega kulturnega dela oni, ki seka korenine kmetijsko-stanovske kulture.

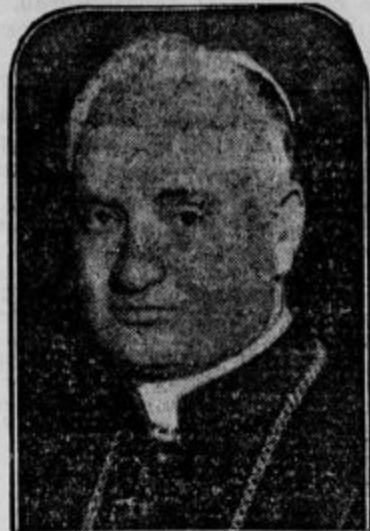
Kaj naj še delajo, kaj naj pospešujejo naše prosvetne organizacije? Ali naj ovirajo poklicno vzgojo, ali naj bodo v breme dušnopastirskemu delu? Nikakor ne! Ali naj nadomestijo šolo? Tudi tega ne! Ali naj sina ali hčerko iztrga iz družine, od dela? Ali naj nudijo naše organizacije ljudstvu ono lažkul-

turo, ki se sprehaja po širokih ulicah velikih mest, katera dela človeka nezadovoljnega? Tudi to niso naši cilji. Naš cilj pa je vzgoja značaja, vzgoja močne volje, vzgoja zdravega telesa. Mens sana in corpore sano! Nuditi moramo tiesto duhovno izobrazbo, katero rabi vsakdo pri zvestem spolnjevanju svojega poklica. Poglobiti versko kulturo tako globoko, da bo vse naše vzgojno-kulturno delo prežeto verske misli, da bo koreninilo zopet na onem temelju, na katerem sta pričela pri nas graditi sv. Ciril in Metod. Kadar se bodo naši kulturni delavci, ki vrše tako idealno, tako nesebično prosvetno delo med ljudstvom na deželi, zavedali, da vrše eminentno apostolsko delo, ako se udeležujejo na tem polju, tedaj bo gotovo tudi delo, ki se vrši v naših organizacijah še bolj prežeto z verskimi ideali. V tem smislu pozdravljeni naši sodelavci na jutrišnjem občnem zboru Prosvetne Zveze.

Nedosegljiva
Eau de Cologne Chypre
Bourjois - Paris

Gospa Mussolinijeva, ki je pred kratkim povila dečka, ki so mu dali ime Romano.

Nuncij Maglione, papežev zastopnik v Parizu, ki baje v kratkem odstopi.

Hindenburg otvori slavnost odkritja spomenika v svet. vojni padlim Nemcem v Tannenbergu.

Častniki ruske rdeče armade kot gostje pri vojaških vajah nemške Reichswehr.

Dom ameriških legionarjev, ki so se udeležili svetovne vojne. Dom stoji v Indianopolisu.

Cerkveni vestnik

Bratovičina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, dne 6. oktobra, v uršulinski cerkvi. Ob 5. uri zjutraj bo prva sv. maša, ob pol 6. uri pridiga in ob 6. uri sveta maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se udeležijo pobožnosti v prav obilnem številu.

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjavi.
Spisal M. Humeck. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubliani.

Polzvedovanja

Našel se je nov damski dežnik v stolnici. Kdor ga je pozabil, naj se zglopi pri zakristani, ki ga hrani.

Gospodarstvo

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v IV. četrtletju 1927.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Stanovanjski izkazi.

Do dne 30. nov. t. l. morajo vsi posestniki hiš v ljubljanski in mariborski oblasti vložiti sami ali po svojih namestnikih pri pristojnih oblastih hišne in stanovanjske izkaze, če so hiše oddane v najem, za v najem neoddana stanovanja pa za znanek prebivalcev takih poslopij.

Tiskovine se dobe brezplačno pri vseh davčnih oblastih in uradih.

II. Davek na poslovni promet.

Davčni zavezanci, ki so dolžni voditi za davek na poslovni promet knjigo opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za III. četrtletje 1927 do 30. okt. 1927 in hkratu predložiti prijavo.

Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretitvijo uradne ocene in vrednostnih glob.

Kdor vloži nepravilno prijavo, izgubi pravico pritožbe.

III. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo prebrane zneske z mesečnimi sezname, so dolžni odpremiti prebrane zneske in predložiti seznane do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrtletnimi izkazi, pa tekoma 14 dni po preteku vsakega četrtletja, t. j. do 14. okt. t. l.

IV. Davek na službene prejemke privatnih namoščenec.

Za plačilo tega davka, uvedenega s členom 79, točka VI. finančnega zakona za 1927-1928, jamčijo službodajalci, ki smejo davek odtežati od prejemkov pri izplačevanju. Pobrane vsote morajo oddati s posebnim pregledom v dveh izvodih pristojnemu davčnemu uradu v 14 dneh po preteku vsakega četrtletja, za III. četrtletje 1927, torej do dne 14. okt. 1927.

V. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. nov. 1927 dospo v plačilo vsi direktni davki za IV. četrtletje 1927. Davčni uradi so upravičeni, da jih prisilno izterjajo, ako niso plačani v 14 dneh po dospelosti. Pri prepoznih plačilih smejo zaračunati poleg 8% zamudnih obresti še stroške za opomin 1 paro od vsakega dinarja dolžnega državnega davka.

VI. Dopolnilna prenosna taksa.

Od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu preko 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vsakega dne 15. okt. 1927.

Kdor ne položi predpisane vsote v določenem roku, od tega jo izterja pristojno finančno oblastvo eksekutivno.

* * *

Anketa o prisilni poravnavi. Zbornica za TOI sklicuje za petek 7. t. m. anketo o načrtu zakona o prisilni poravnavi v zbornične prostore, pritičje, sejna dvorana.

Novi potniški tarif. Kakor poročajo iz Belgrada, je prometni minister odobril novi potniški tarif, ki bo menda še letos uveljavljen.

Konkurzi v septembru 1927. Letos je bilo v septembru registriranih v celih državah 83 konkurzov (lani 55, avgusta 1927 57). Po pokrajinah se razdele konkurzi sledeče (v oklepajih podatki za september lani): Slovenija in Dalmacija 6 (3), Srbija 64 (39), Vojvodina 7 (5), Hrv. Slavonija 3 (7), Bosna in Hercegovina 3 (1). Od 1. jun. do 30. sept. je letos bilo konkurzov 825 (lani 603), od tega odpade na Slovenijo in Dalmacijo 88 (73), Srbijo 543 (310), Hrv. Slav. 96 (78), Vojvodino 74 (105) in Bosno 24 (37).

Telefonski promet. Dohodki države od telefonskega prometa so znašali l. 1924. 95.6 milijonov Din, 1925. 104 in lani 101.8. Razgovorov je bilo 1924 2.4 milijona, 1925 2.2 in lani 2.8.

Skopljanska trgovska zbornica proti uvedbi prisilne poravnave. Kakor poročajo iz Skopja, se je na svoji zadnji seji Trgovska zbornica soglasno izrazila proti uvedbi prisilne poravnave.

Nov špirtisti kartel. Kakor poročajo zagrebški listi, se vrše zopet pogajanja za ustanovitev Zveze špirtistov trgovci, ki bi imel za celo državo prodajni urad. Vendar se temu upira še neka ve-

lika, tvornica. Kakor vse kaže, pa bo prišlo do sporazuma.

Hmeljarstvo v Sloveniji. Včeraj smo objavili podatke o razvoju hmeljarstva v ljubljanski oblasti. Skupno je znašala z hmeljem kultivirana površina v celih Sloveniji leta 1924. 742 ha (mariborska oblast 737, ljubljanska 5 ha), leta 1925. je narasla na 756 ha (marib. 750, ljubljanska 6) in leta 1926. na 1021 ha (marib. 1012, ljublj. 9 ha); letos pa izkazuje hmeljniki v Sloveniji veliko razširjenje. Povečali so se za 85%, hmeljarstvo se je udomačilo tudi v ljubljanski oblasti; če trajno, bomo videli. Površina hmeljnikov znaša letos 1980 ha (marib. 1881, ljublj. 99 ha).

Hmelj. Zatec, 3. okt. Zelo čvrsta tendenca. — Cene od 2000 do 2350 Kš. za 50 kg.

Papir v Ameriki. Vedno naraščajoča produkcija in potreba papirja v Ameriki sili fabrikante na iskanje novih snovi za produkcijo papirja. Tako prihajajo iz Amerike poročila, da je mogoče izdelovati celulozo iz bukovega lesa, nadalje da je uspelo star časopisni papir pretvoriti v nov s čiščenjem ter izločitvijo tiskarskih barv, ki impregnirajo papir z masčobno. Danes se n. pr. londonska »Morning Post« tiska na papirju iz slame in v New Orleansu obstoje tvornice, ki uporabljajo za španske stene, odpadke sladkornega trsa. Nadalje se delajo poskusi, več ali manj uspešni, kako bi se izdelovala celuloza in papir iz raznih drugih dreves.

Romunska konkurenca našemu lesu. Dvig romunskega lesa, ki še vedno kaže čvrsto tendenco, je zelo škodoval konkurenčni zmoglosti Romunije na sredozemskih lesnih tržiščih ter omogočil naši lesni industriji nekoliko svobodnejši razmah. Sedaj pa so romunske železnice uvedle nižnate tarife za les in s tem zelo pomagale romunskemu lesu. Tudi stojimo pred odpravo izvozne carine za rezani les, kar bo zopet Romunski pomagalo na noge. Romunija je v prvi polovici letos izvozila (v oklepajih podatki za prvo polovico lani) drv 252.000 (397.000) ton, smr. tramov 2000 (16.000) ton, hrastovega lesa 7000 (6000) ton, desk iz mehkega lesa 447.000 (534.000) ton. Izvoz je torej letos znatno manjši kakor lani.

Izvoz upognjenega pohištva v Turčijo. Pri izvozu upognjenega pohištva večkrat turške carinarice ne priznavajo fabrikatov po načinu Thonetovega pohištva kot upognjenega lesa in zahtevajo ogromne carine. Zaradi visoke carine ne pride v poštev izvoz pohištva iz navadnega lesa. Našo konkurenco v Turčiji onemogoča 800% azija, ker nimamo trg. pogodbe s Turčijo; na trgu dominira Čehoslovaka.

Italijanska zunanja trgovina v avgustu. V mesecu avgustu t. l. je znašal uvoz v Italijo 1241.1 milijona lir, izvoz 1091.2. Skupno je v prvih 8 mesecih t. l. Italija uvozila za 14.543.9 milijona lir (lani 18.313), izvozila pa za 10.212.5 (lani 11.494.6) milijona lir. Deficit se je torej znižal na 4331 milijonov lir od 6818 milijonov lir v istem času lani.

Dobava smrekovega lesa. Neka francoska družba z velikim kapitalom se zanima za večjo množino smrekovega lesa za papirnico. Maksimalna dolžina 1 meter, premer 10 do 15 cm. Producenti, ki bi mogli dobavljati omenjeni les v vagonih pošiljkah, naj javijo svoj naslov Zbornici za TOI v Ljubljani.

Važno za izvoznike v Turčijo. V smislu čl. 7 trgovinske konvencije, podpisane 2. jul. 1923 v Lozani, si je Turčija pridržala pravico, da sme v svrhu ugotovitve izvoza uvoženega blaga zahtevati od uvoznikov uradno potrdilo, legalizirano od turškega diplomatskega ali konzularnega predstavnika, s kojim se potrjuje, da je uvoženo blago proizvod ali fabrikat dotične države ali, da se ima smatrati kot tako, ker je bilo v tej državi predelano ali obdelano. Od tedaj se je Turčija držala tega principa pri sklepanju vseh trgovinskih pogodb, ki jih je kasneje sklenila z raznimi državami. Vendar pa je vlada turške republike, z ozirom na želje diplomatskih zastopnikov v Turčiji in v svrhu olajšanja trgovinskega prometa med Turčijo in drugimi državami provizorično pristala na to, da se zahteva legalizacija spriceval o izvoru blaga od turških konzulatov samo za blago uvoženo iz onih mest, ki spadajo v lokalni administrativni okraj, v kojem se nahaja sedež dotičnega konzulata. Potemtakem legalizacija spricevala o izvoru blaga, izdana od trgovske zbornice ali od vsake druge slične ustanove, ki je za to pooblaščen, kjer ni turških diplomatskih ali

konzularnih zastopnikov, ni obvezna. Ker se je od tega časa ustanovilo več konzulatov in trgovskih centrov, kar omogočuje trgovcem, da lahko dobijo vizum spricevala o izvoru, a z druge strani, da se izogne neprijetnostim neenakega postopka, ki bi favoriziralo samo gotovo kategorijo trgovcev, je vlada turške republike odredila, da morajo biti izza 1. septembra 1927 vsa spricevala o izvoru blaga brez izjeme vidirana od turških diplomatskih ali konzularnih predstavnikov. Vse pristojne oblasti so dobile v tem oziru potrebna navodila. Prizadeti izvozniki morajo tedaj legalizirati spricevala o izvoru blaga pri najbližnjem turškem diplomatskem ali konzularnem zastopniku, ne glede na to ali se zastopnik nahaja ali ne nahaja v njih okraju.

Borza

4. oktobra 1927.

DENAR.

Na današnjem sestanku se je uvrstil Dunaj na 8.015, Praga za 1 točko ter London za 5 točk na 276.55, dočim je v Zagrebu in Belgradu ostal neizpremenjen na 276.50. V Newyorku in Parizu ni prišlo do zaključka. Trst je zopet čvrstejši. V Zagrebu je bil Berlin celo zaključen po 13.45.

Promet na ljubljanski borzi je srednji. Privatnega blaga je prav dosti. Edino del potrebe v Curihi je krila Narodna banka.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.5125—13.5425 (13.5275), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 8.803 (8.015), London 276.15—276.95 (276.55), Newyork 56.73—56.74, Pariz 223.5 bl., Praga 168—168.80 (168.40), Trst 309.75—311.75 (310.75).

Zagreb. Berlin 13.53—13.56, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.9975—8.0275, London 276.10—276.90, Newyork 56.687—56.687, Pariz 222.50—224.50, Praga 167.79—168.79, Trst 309.82—311.82.

Belgrad. Berlin 13.515—13.545, Budimpešta 9.973—9.943, Bukarešt 34.15—35.65, Curih 10.94—10.97, Dunaj 7.995—8.025, London 276.10—276.90, Newyork 56.68—56.83, Pariz 222.50—224.50, Praga 168.05—168.85, Trst 309.75—311.75.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.535, Budimpešta 9.970, Bukarešt 3.24, Dunaj 73.15, London 25.245, Newyork 518.65, Pariz 20.355, Praga 15.37, Trst 28.315, Sofija 3.76, Varšava 58.

Dunaj. Devize: Belgrad 1247.875, Kodan 189.78, London 34.49, Milan 38.70, Newyork 708.5, Pariz 27.805, Varšava 79.16. — Valute: dolarji 706.8, dinar 1241, čehoslovaka krona 2099.

Praga. Devize: Lira 184, Belgrad 59.42, Pariz 132.5, London 164.25, Newyork 33.7475.

Dinar: Newyork 176.15, Berlin 7.39, London 176.15.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Vojna odškodnina je že prišla čez kurz 400 v Zagrebu in Belgradu. V Ljubljani je bila zaključena po 399. Kranj. ind. na Dunaju 51.50, v Ljubljani 400 den.

Ljubljana. Vojna odškodnina zaklj. 399, Celjska 164 den., Ljublj. kredita 138 den., Prastrediona 850 den., Kred. zavod 160 den., Strojne 70 bl., Vevče 135 den., Kranj. ind. 400 den., Ruše 260—270, Stavbna 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84.50—85, vojna odškodnina 403—404, okt. zaklj. 406.5, dec. zaklj. 410, Hrv. esk. 91, Hipobanka 56, Jugobanka 91, Prastrediona 852.50, Ljublj. kredita 138, Sečera 590, Drava 585—590, Slavonija 15—16, Trbovlje 487.5—495, Vevče zaklj. 135.

Belgrad. Narodna banka 5100—5110, Izvozna 1200, 7% inv. pos. 84.50, vojna škoda 401.50, 406, 405, dec. 411—418.

Trst. Adria 184, Assicurazioni Generali 4.810, Cosulich 206, Riunione adriatica A. in B. 2300, Tripovich 267, Split cement 239, Trž. Lloyd 740, Dalmatija 105, Oceania 95.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 82.9, Zivno 106.1, Hrv. esk. 10.7, Jugo 11.7, Alpine 47.75, Trbovlje 61.25, Kranjska industr. 51.5, Slavonija 1.82.

BLAGO.

Ljubljana. Les: suha meš. drva (buk, in hr.) brez klad do 10% okroglice f. v. meja 1 vag. po 21.50, buk. drva suha f. v. meja 1 vag. po 23; zaklj. 2 vag. Tend. neizpremenjena. — Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica bč. 78-79 kg 2% ml. tr. 340.50—342.50, ista za nov. 350—352.50, sr. 337—339, slav. 334—338, koruza bč. ml. tr. 240—245, nav. vozn. 245—250, moka 0 g fko Lj. plač. po prejemu, pri vag. odjemu 490; zaklj. 2 vag. pšenice, tend. mirna.

Novi Sad, 4 okt. Pšenica: bč. 78-79 kg 2% 295—297.5, bn. 78-79 kg 2% 290—295, sr. 78-79 kg 2% 292.5—295, slav. 78-79 kg 2% 290—295; rž bč. 72 kg 2% 280—290; oves: bč. 202.5—205, sr. 205

—210; ječmen: bč. 65-66 kg 2% 255—260, sr. 65-66 kg 2% 255—260; koruza bč. 202.5—205, suš. okt. 190—192.5, okt. okol. Novi Sad 210—220, ban. 197.5—200, sr. 202.5—205; fižol beli bč. prebran 2% 320—325; hmelj: l. 5000, sr. 4000—4500, tend. za l. prilazna, promet srednji; moka: 0 g bč. 425.487.5, št. 2 bč. 407.5—415, št. 5 bč. 390—390, št. 6 bč. 327.5—337.5, št. 7 bč. 270—280, št. 8 bč. 205—210; otrobi: bč., slav., sr. 175—177.5. — Tendence: mirna. — Promet: 7 pšenice, 12 koruze, 6 moke, 8 otrobov, skupaj 28 vagonov.

Dunaj, 4. okt. Borzna tendenca je bila netippremenjena. Uradno notirajo: pšenica Wiener Boden in marchfeldska 39—40, rž marchfeldska 88.80—39, Wiener Boden 38—38.50, Pester Boden 88.25—38.70, ječmen izbrani 40—40.50, l. 38—40, klajni 32.50—33.50.

Budimpešta, 4. okt. Tendence v pričetku čvrsta, pozneje medla. Uradno notirajo: pšenica okt. 30.38, 30.24, zaklj. 30.20—30.22, marec 32.70, 32.60, zaklj. 32.52—32.54, rž okt. 29.02, 28.94, zaklj. 28.94—28.98, marec 30.08, 29.94, zaklj. 29.94—29.96, koruza maj 25, 24.75, zaklj. 24.70—24.72, julij 25.50.

Chicago. Pšenica za december 130.62, marec 133.50, maj 135.50; koruza za december 93.50, marec 96.50; oves za december 48.25; rž za december 95.50, marec 97.12.

Ljubljansko gledališče

OTVORITEV GLEDALIŠKE SEZONE V LJUBLJANSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU.

Ljubljanska drama otvori gledališko sezono 1927-28 v soboto, dne 8. oktobra v dramskem gledališču z vpriporitvijo Shakespearjeve komedije »Kako jo je ukrotile«, katero je prevedel na naš jezik dramaturg g. Oton Zupančič. V komediji nastopi skoro ves dramski ansambel, režijo vodi višji režiser profesor g. Ošip Sest. Opera začne z rednimi predstavami par dni pozneje. V nedeljo pa se vpripori kot izven predstave Goudonova opera »Faust« v kateri bo gostovala gospa Slatin-Davidova, poleg nje nastopijo pa še gospa Medvedova in gospa Poličeva ter gg. Banovec, Holodkov in Rumpelj v glavnih vlogah. Režijo te opere ima kapelnik g. Balatka, ki delo tudi dirigira. Vstopnice se bodo prodajale od petka dalje pri dnevni blagajni v operi.

Abonmaji. Prijatelje našega gledališča opozarjamo, da sprejema gledališka uprava še volno priglase za razpisane abonmaje in sicer tako za premierski abonma kakor tudi za redne abonmaje A, B, C in D. Blagajna posluje za prijavo abonmentov dnevno od 9. do 12. in od 3. do 5. ure v dramskem gledališču.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Cetrtek, 6. oktobra ob 20. »REVIZOR«. Premijera. Otvoritvena predstava.

Petek, 7. oktobra. Zaprtlo.

Sobota, 8. oktobra ob 20. »REVIZOR« ab. B. Nedelja, 9. oktobra ob 20. »BAJADERA«. Premijera.

Otvoritev gledališke sezone v Mariboru. V cetrtek 6. oktobra se otvori nova gledališka sezona z Gogoljevo klasično komedijo »Revizor«. Prva glasbena premijera bo v nedeljo 9. oktobra. Vpripori se operetni šlager, Kalmanova »Bajadera«.

Knjige in revije

»Katoliški misijonci«, splošen misijonski list, glasilo Slovenske družbe za širjenje vere; izdaja Misijonisti v Grobljah. Štev. 1. l. 1927-28. prinaša na prvi strani pismo apostolskega nuncija Hermenegilda Pelegrinettija uredništvu »K. m.«; dalje: Misijonska oporoka dr. Mahnič; I. Mc.: Koreja; Iz Ljubljane v Solun s fotografiranim aparatom (dalje); Misijonski dopisni urad »Fides«; Paberki iz slovenski misijonske zgodovine; Poročila naših misijonarjev; Razno; Razgled; Drobne vesti; Slovensko misijonsko slovo. Razen tega prinaša 1. številka novega letnika zopet lepih slik. Kot najboljši priporočilo naj služi uvodna navedeno pismo nuncija Pelegrinettija, ki pravi: »Ko prebiram vaše »Katoliške misijonci«, z veseljem opazujem, kako pri vas raste in se širi plamen ljubezni za podpiranje katoliških misijonov. Na ta način slovenski narod častno sodeluje pri najsvetnejšem katoliškem apostolatu in zasluži ugledno mesto v veliki Kristusovi družini. Čast in božji blagoslov vam, ki lepo pišete, in vsem, ki berejo, molijo in darujejo. Naj obredi vse najblijnejši sad! — Hermenegild Pelegrinetti, apostolski nuncij.«

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti.

Iz angleščine prevel: Jos. Poljanec.

»Na kateri dan je rekel, da je pogreb določen?«

»Na šestnajsti dan prihodnjega meseca, veličanstvo.«

»Čudna nerodnost to. Ali bo pri tem ostalo?«

Revež še vedno ni poznal šeg kraljevega dvora. Kar je bil živ, je videval, da so s posebno naglico spravili s pota ljudi, ki so umrli v okolici borne domačije njegovega očeta. Vendar ga je grof Hertford z malo besedami podučil in pomiril.

Eden državnih tajnikov je predložil ukaz zbor izvršiteljev oporok, s katerim se določa drugi dan ob enajstih za sprejem inozemskih poslanikov, ter prosil mladega kralja, da bi potrdil ukaz.

Tomažek je vprašajoče pogledal Hertforda, ki mu je prišel:

»Tvoje veličanstvo naj pritrdi. Poslaniki prihajajo, da izrazijo sočutje svojih vladarjev spričo težke nesreče, ki je zadela tvojo milost in angleško kraljestvo.«

Tomažek je storil, kot mu je bilo rečeno. Zopet drug tajnik je začel brati poročilo o stroških dvora pokojnega kralja, ki so znašali tekoma minulih šest mesecev 28.000 funtov sterlingov; Tomažek je na široko odprl usta spričo tako velike vsote denarja; iznova pa je zazijal, ko je čul, da od te vsote celih 20.000 funtov sterlingov še vedno ni bilo plačanih. In vnovič je na široko odprl usta, ko je poročilo omenjalo, da so bile kraljeve zakladnice malodane prazne in da je bilo njegovih dvanaest sto služabnikov v precejšnji zadregi, ker še niso bili prejeli zaslužene

1 funt št. je danes okoli 280 Din, tiste čase pa je imel večjo vrednost.

plače. Tomažek je na mah razumel ves položaj in je živahno rekel:

Iz vsega je očito, da moramo priti na nič. Pošteno in potrebno je, da zmanjšamo dvor in odpustimo dobršen del služabnikov, saj niso za nič drugega, kakor da delajo drug drugemu napoto pa nadlegujejo človeka z opravki, ki morijo duha in sramotijo dušo; drugemu niso podobni kot lutkam, ki nimajo ne možganov ne rok, da bi si sami pomagali. Na spomin mi prihaja majhna hiša, ki stoji blizu ribjega trga...

Močan pritisk na Tomažkovo roko je naredil konec njegovemu govorjenju, da se mu je rdečica prikazala na licih. Ampak pri nobenem navzočem ni bilo na obrazu opaziti nobenega znamenja, da so opazili to čudno govorjenje ali da jih je zaskrbelo.

Nek državni tajnik je poročal, da je zbor izvršil trdi ta dostojanstva in da z ozirom na to, ker pokojni kralj v svoji oporoki določil, da povzdigne grofa Hertforda v vojvodo in njegovega brata Tomaža in Hertfordovega sina v grofa in da dobijo podobna povišanja še drugi velikaški služabniki krone, sklenil, da bo imel dne 16. februarja sejo, da podeli in potrdi ta dostojanstva in da z ozirom na to, ker pokojni kralj ni pismeno podelil zemljišč, ki so primerna za vzdrževanje teh dostojanstev, smatra zbor izvršiteljev kraljeve oporoke, ki dobro pozna kraljeve zasebne želje v tem pogledu, da je primerno, da dovoli Tomažu zemljišča v vrednosti 000 funtov in še za 300 funtov škofjhi zemljišč, ki postanejo izpraznjena in brez gospodarja — ker je tudi sedanje kraljevo veličanstvo s tem zadovoljno.

Tomažek je baš hotel izblekniti nekaj, da je bolj primerno, da se najprej plačajo dolгови pokojnega kralja, preden se potrti toliko denarja, a preudarni Hertford mu je pravočasno stisnil roko in ga obvaroval te nerodnosti. Zavoljo tega je dal svoje kraljevo privoljenje, sicer brez vsake opazke vendar s precejšnjo nevoljo. Ko je premišljal, s kakšno lahkoto je delal te čudne, blesteče stvari, mu je srečna misel šinila v glavo: zakaj neki ne bi povzdignil svoje matere v vojvodski stan ter ji ne podelil primerne

premoženja? Toda pregnala jo je druga, žalostna misel: saj je bil kralj samo po imenu, ti stari resnobni velikaši pa so v resnici bili njegovi gospodarji; tem možakom je bila njegova siromašna mati zgolj izrodek bolnega duha; sicer bi poslušali njegove besede, vendar jim ne bi dali vere, pač pa bi poslali po zdravnika.

Puščobnoo pravilo se je dolgočasno nadaljevalo. Tomažku so prebirali prošnje in proglaše, podelilne listine in vsakovrstna dolgovozna pisanja, nanašajoča se na javne zadeve. Naposled je Tomažek ganljivo vzdihnil in zamrmral sam pri sebi: »S čim sem vendar razžalil Boga, da me je tako kaznoval in me vzel s polja in prostega zraka in solnce ter me tukaj zapel in naredil iz mene kralja, to strašno nadlogo?« Zmehdena in utrujena glava mu je nekaj časa kimala in se mu naenkrat povisila na ramo. V tistem hipu so zastali državni posli, ker je s tem zmanjkalo vzvišenega glavarja, ki je imel oblast dajati potrdila vsemu. Tišina je zavladala okoli spečega otroka in modri iz angleškega kraljestva so prenehali s posvetovanjem.

Tekom dopoldneva je Tomažek imel z dovoljenjem svojih varuhov Hertforda in St. Johna eno prijetno uro v družbi gospodičen Elizabete in male Jane, dasi sta bili kraljičini vsled silnega udarca, ki je zadel kraljevo hišo, precej potrti, in ga je njegova »starejša sestra« na koncu obiska omalodušila s svečanim razgovorom, ki pa je v njegovih očeh imel samo to dobroto, da je bil kratek. Po tem obisku je bil nekoliko časa sam, nato pa so mu pripeljali majhnega, kakih dvanaest let starega dečka, čegar vsa obleka — jopič, hlače in vse ostalo — je bila črna, razen snežnobelega širokega ovratnika in čipk okoli zapestja. Bil je brez vsakega znaka žalovanja, samo na hrbtu je imel nekako petljo iz škrlatastega traku. Obotavljal se je, ko se je blizal Tomažku s povešeno golo glavo in so spustil pred njim na eno koleno. Tomažek je mirno sedel in ga nekoliko trenutkov preudarno pomotrival

ORIGINALNE

BARVE, MATRICE (KOŽE), VOŠČEN PAPIR, ZA GESTE TNER-CYKLOSTIL, SPECIJALNI PAPIR ZA RAZMNOŽEVANJE, SE DOB VEDNO IN NAJCENEJE PRI **LUD. BARAGA, LJUBLJANA** SELENBURGOVA UL. 6/I. TELEFON št. 2980

Sport

SPORTNI DOGODKI.

Na splošno začudenje in tudi nezasedeno je na Dunaju v tekmi za srednjeevropski pokal premagal dunajski Rapid praško Slavijo 2 : 1. Rapid pride s tem v finale. Igro je gledalo 32.000 gledalcev; med njimi je bil tudi na Dunaju gostujoči slovenski igralec Arne Borg. V Pragi sta pa igrali Sparta in Hungaria 0 : 0. Sparta pride gotovo v finale; zmago morajo prisoditi nji, ker je Hungaria nastopila s igralcem Konradom Kolmanom, ki nima pravice za igranje v tekmah za srednjeevropski pokal. — Občutno je premagala Admira Austria, 6 : 0, in je stopila s to zmago na čelo dunajskega tekmovanja. Slovan—Wacker 2 : 2, Sportklub—BAC 4 : 1, WAC—Simmering 3 : 1, FAC—Hakoah 2 : 0. — V razmerju 3 : 1 so v Københavnu v trdovratnem boju uklonili Danci Nemce, 35.000 gledalcev. — V Zagrebu so se pričeli prvenstveni boji prvega razreda; nogomet je bil slab, ker večina klubov dolgo časa ni ni trenirala. Rezultati: Hašk—Derby 2 : 1, Croatia—Zeljeznikar 1 : 1, Viktoria—Concordia 3 : 2. — V Italiji: Torino—Cremona 2 : 2, Milano—Napoli 5 : 1, Novarra—Juventus 2 : 2, Bologna—Livorno 3 : 0. — Francoski zdravstveni uradi so predlagali nogometni davek; 12% dohodkov pri igrah naj gre v bolnišnice. Prav lepo to ni; oni, ki gojijo sport, že itak dvigajo zdravstveno stanje naroda, sedaj bi pa morali še plačevati zanj.

Davisov pokal je že v Parizu; ugledne osebe so morale posredovati, da so ga izrgale dalekovidni carinarjem iz rok. — Richards si je priboril ameriško prvenstvo profesionistov. — Čehi so premagali Avstrijce 3 : 2.

Cisto neznan je bil doslej francoski tekač na srednje razdalje Ladoumègue, nikjer nismo brali o njem. Pa je nastil pred par dnevi v Parizu celo slovitega Ekblafa za seboj; 3000 m je tekkel v 8 : 46,4, Ekblaf pa v 8 : 51,8. Pri isti prireditvi je porabil Martin za 800 m 1 : 55,8, Nemeč Engelhardt pa 1 : 58. — Prav zelo samozavestni in ponosni so bili Ogrji v Bologni, kosat se s Italijani v lahkoatletski tekmi; pa so imeli veliko smolo in so jih Italijani premagali 56 : 46. Omenimo: diskos Marvališ 45,33, Pighi 44,44, skok na daljavo Tore 7,13; 800 m Caminotto 1 : 57,8; skok v višino Kesmarki 1,86. — Avstrijec Gustl je prehodil 50 km v 5 : 35 : 42, Nemeč Hähnel pa v 4 : 46 : 44, njegov veliki tekmeč Siewert 4 : 55 : 50. — Šved Jonsson je dvignil švedski desetbojni rekord na 7675 točk; omenimo 100 m 11,4, skok na daljavo 6,70, v višino 1,85, s palico 3,40, kople 54. — Ameriški manager Pyle je ponudil Nurmiju 50.000 dolarjev, če bi hotel za dve leti priti v Ameriko; Nurni ni hotel. — Za olimpijske igre so najeli Amerikanci ladjo s predsednik Hardinge, za 42 dni, od 11. julija naprej; na njej bodo nastanili vseh 250 ameriških tekmecev.

Jugoslovansko kolesarsko prvenstvo, 565 km v treh dneh, si je priboril Hrvat Banek s 198 točkami; drugi je bil Slovenec Kosmatin s 188 točkami, tretji Hrvat Kranjc (ali se ne sliši čudno?), tudi s 188 točkami. — Naskakovati so začeli rekord rekordov, Eggov rekord 44,247 km na uro, brez vodnika, a na dirkališču. Lepe uspehe imajo že, a nobeden ni še prišel Egru blizu; Francoz Rainaud n. pr. je prišel na 42,185 km.

Carcentierov nekdanji manager Dascamps je sedaj tudi Bertazzolov upravitelj in išče nasprotnika zanj; govorijo o Paulinu in Cooku. Ermino Spalla prerokuje Bertazzolu zelo veliko bodočnost. — John Risko je zdelal Jacka Delaneya v 10 rundah po točkah. Heeney iz Nove Zelandije pa Maloneya že v prvi rundi z k. o. z. — Zelandci vemo, je poslal Maloneya tudi že črnc Godfrey v prvi rundi z k. o. na tla; Heeney je porabil za zmago samo 77 sekund. — Mladi Nemeč Haymann zaznamuje lep uspeh, z znanim Cookom se je boril 10 rund brez odločitve.

Pisali smo o Rademacherju, da ga hočejo v Avstralijo. Ne bo šel; prvič je olimpiada pred vrtni, potem pa tudi skušnje, ki jih je imel v Avstraliji Arne Borg, niso preveč vabljive. — Arne Borg je gostoval na Dunaju in je igranje vse premagal, vrste in posameznike, pa še evropske in svetovne rekorde je podiral. 100 m je plaval v 59,4; 400 m je hotel počasi plavati, pa je vrsta 4 × 100 m pritiskala nanj in jih je preplaval v 4 : 54 (svetovni rekord 4 : 50,3); na 880 y je pa z 10 : 28,7 napravil nov svetovni rekord, ki je relativno samo malo slabši kot njegov rekord iz Bologne na 800 m z 10 : 09.

ARPAĐOVI VNUKI.

Zagrebaški »Morgenblatt« piše: Ogrska nogometna zveza je na zadnji seji sklenila, da deželna tekma Jugoslavija—Ogrska ni bila oficijelna deželna tekma. Seveda, ker so jo Ogrji izgubili, 5:1. Za Ogrje ta sklep pač lahko velja; Jugoslavija, inozemstvo in tudi Fifa pa vedo, da je Jugoslavija v drugi deželni igri premagala Ogrsko 5:1. Izgovor, da se je borila Ogrska isti dan proti Avstriji, je zelo jalov. Prvo deželno igro, 10. IV. 1927, ki so jo Ogrji dobili, so hvaležno vtaknili v žep in so jo registrirali kot deželno igro, čeprav so tudi takrat isti dan igrali z Avstrijo. Po porazu v Zagrebu so bili za naenkrat drugega mnenja. Sedaj naj se Ogrji iz rezultatov obeh deželnih iger 10. IV. in 25. IX. naučijo, da je tudi vnucom Arpada istočasni boj proti Avstriji in Jugoslaviji malo težak, kakor pričata poraza na Dunaju (10. IV. 6:0) in sedaj v Zagrebu.

Mariborska porota.

Obmejni zločin.

Danes je porotno sodišče ponovno razpravljalo o zverinskem umoru finančnega stražnika Jankota Resnika, katerega so ubili tihotapci dne 7. septembra 1926 v Ceršaku ob Muri. Proti obdolženecem — tihotapcem: Vincencu Bezjaku, Fr. Klemensbergerju, Alojziju Golobu in Dominiku Jamerniku se je vršila razprava že v polnem zasedanju, radi pomanjkanja dokazov, zaslišanja novih prič in pa radi zamotanega vprašanja, ali je bil obtoženi Alojz Golob prisoten pri umoru, je bila razprava preložena. O umoru smo takrat obširno poročali. Obtoženci vztrajajo še nadalje pri svojih trditvah, da so nedolžni. Med razpravo so obtoženci vse tajili razen Jamrišaka, ki je ves zločin natančno opisal. Toda po izjavi izvedenca je Jamrišak nekoliko slaboumen in ni verodostojna prič. Sodni dvor je nato sprejel zagovornikov predlog, da se vrši ogled na licu mesta. Ogleda se udeležijo sodni dvor, porotniki in prič. Ogled se bo vršil najbrž popoldne, ker se vrši jutri zasliševanje prič. Na kraj zločina se odpravljajo z avtomobilisti. Za ta sklep sodnega dvora vlada veliko zanimanje.

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogi v naravnih barvah (193 barvnih slik). Elegantno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Zastonj

dobite danes žal prav malo ali nič, vendar pa morete že za 3 Din naročiti znesek za Slovenca, ako ne obsega nad 6 besedi. — Malo večji oglasi od 5 Din dalje. Več o tem pove cenik za oglase, ki ga brezplačno pošlje vsakomur upravištvu.

Službe iščejo

Iščem službo hotelskega sluga — Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. 7799

Samostojna

kuharica-gospodinja išče službo na večje posestvo. Ponudbe prosim na upravo »Slovenca« pod: »Samostojna« 7823.

500 Din NAGRADE

dam onemu, ki mi preskrbi mesto sluga ali dr. primerno delo; sem vajen nekoliko pisarniških poslov, položim ev. kavčico 10.000 Din. Naslov v upravi pod št. 7834.

Prodajalka

pridna in poštena — s prakso v trgovini mešnega blaga, želi službo; pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Prodajalka« št. 7835.

VAJENEC

ki se želi izučiti mizarске obrti, išče mesta, kjer bi imel hrano in stanovanje. — Naslov v upravi lista pod št. 7837.

Proste službe

KUCHARICO

snažno in pridno, ter

SOBARICO

ki pere tudi perilo, sprejme večja trgovska hiša na deželi. Ponudbe z navodbo dosedanjih služb na upravo lista pod šifro »Dolenjsko« št. 7644.

Sijajno bodočnost

nudimo uradniku ali uradnici, ki vložijo v dobro idejo podjetje v Ljubljani 50.000 Din ali več. Zadoštuje tudi jamstvo. — Ponudbe prosimo upravi lista pod »Resnost« 6472.

Samostojno kuharico,

srednjih let, pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejme Alojzija Zelinka, Ljubljana-Siška, Celovška cesta 34

Trgovski vajenec

se takoj sprejme v večjo trgovino mešnega blaga. Pogoji: zdrav, živahen, dober računar iz poštene hiše. Ponudbe na upravo pod šifro: »Vajenec« 7832

PUH — PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Monter. pomočnika

večšega samostojn. dela v instalacijah na prostem in v poslopih, išče elektrarna v Ribnici, kamor naj se pošljajo pismene ponudbe. 7813

Iščem 15—16 letno

deklo k enemu otroku. Pomagala bi tudi pri malih hišnih delih in nekoliko šivala. — Št. Vid n. Ljubljano 60.

Dijaki

VEČ DIJAKOV

sprejem na stanovanje event. tudi hrano. Naslov v upr. lista pod št. 7808.

Sobico išče akade-

mik. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobica«.

Pouk na daljavo

(Fernstudien) v vseh inž. oddelkih, tudi trgovina in kolonialno blago. Académie Polytechnique: Quai Amercoeur, 51 Liège — Belgija. Prospekti 10 D.

Drž. konc. zas. učilišče za

STROJEPISE

Gita Petač, Ljublj., Valvazorjev trg 6, pritičje.

VEČERNI TEČAJ

prirokovanja za krojače, šivilje, uradnice, dijakine in dame, ki nimajo časa čez dan, pričetek 15. t. m. Ugodni plačilni pogoji z mesečnimi obroki po 100 Din. Izdelovanje krojev — ZASEBNO KROJNO UČILIŠČE — Stari trg 19, Ljubljana.

Kelo prodaj

HLODE

bukove la. in hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga V. SCAGNETTI — Ljubljana. 7490

Kupujem

suhe gobe in plačam iste po najvišji dnevni cen. — Prosim za ponudbe z vzorcem. — Lud. Krautsdorfer LOČE pri Polčanah.

Nasla obri

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Krušno moko n

rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Rešljavska cesta 24

Priporočila se trgovina z

železnino

A. SUSNIK, Ljubljana Zaloška cesta.

Kolesarji!

Znižane cene. Ogledite si zalogo dvokoles najnovejšega tipa Tribuna, Rekord, Schampion, Stuvia, Blanki, Fafor, Perla, Diamant že od Din 1300 — naprej Pneumatika Dunlop, Michelin. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L.

Ljubljana Tovarna dvokoles in otroških vozilček.

Staro vino

najboljših vrst, iz lastnih gor, liter 12.50 in 14.50 Din. prodaja A. SUSNIK, Ljubljana, Zaloška cesta.

Preselitve

s pohištvenimi ali plato-vozovi, brzo in najcenejše špedicija »Slovenia Transport«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36, telefon 2718. 7734

MIZARJI!

Vezane plošče (Sperrplatten), lepe, suhe, v vsaki množini dobite najceneje pri trvdki Ign. Repše, Ljubljana, Tesarska ulica 3.

ABONENTI

dobijo prav dober obed in večerjo za Din 78.50 na teden. — Restavracija pri »Zvezdi« — Maribor, Pod mostom 11 (pri drž. mostu).

GOLOBE

(golšarje) prodaja Koutny, Ljubljana-Siška, Medvedova 28, samo med 12.—14. uro, ali pa pismeno.

Prodajam ročko za

petrolej (10 litrov), železno peč in vrata za dimnike. — Ljubljana, Zabajak št. 12, I. nadstropje. 7814

Prodajam Brockhausov

konv. leksikon

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 7815

Kelo prodaj

HLODE

bukove la. in hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga V. SCAGNETTI — Ljubljana. 7490

Kupujem

suhe gobe

in plačam iste po najvišji dnevni cen. — Prosim za ponudbe z vzorcem. — Lud. Krautsdorfer LOČE pri Polčanah.

Nasla obri

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Felix Toman

kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva c. 30

priporočila

bogato zalogo nagrobnih spomenikov od marmorja in granita, plošče za grobnice, marmornate plošče za mobilije po najnižjih cenah.

Posestvo

naprodaj.

Luckmannovo posestvo na Črnučah h. št. 1, ob državni cesti, tik železniške postaje, z enonadstropno stanovanjsko hišo, obširnimi gospodarskimi poslopi in stavbenimi prostori, s polji, vrtovi in gozdi, v celotni površini 13 oralov, se proda iz proste roke. — Pojasnila daje notar A. GALLE, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5.

VSAK

more zastoni imeti najnovejše

Radio-cevi

(Schrack, tipa RD.), če plača naročnino za poljudno ilustrirano Radio-revijo »Radiowelt« za eno leto in doda 25 Din za poštino in zavojnino. Poskusna številka zastoni. Wiener Radio Verlag, Wien I., Pestalozzigasse 6/14.

JABOLKA krompir, zeljnate glave

ima na zalogi

GOSPODARSKA ZVEZA, LJUBLJANA.

»Juniper« zeleno francosko žganje je najboljšje sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, trganju, žlednim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. — Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga:

Vitimir Dolinšek, agentura »Juniper« Celje, Gosposka ulica 26.

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo! KNJIGOVEZNIKA K. T. D. Čitalnica in Ivornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

Otvoritevno naznanilo!

Tem potom naznanjam cepj. občinstvu, da mi je ravno kar došlo najnovejše in najmoderneje blago češkega in angleškega izvora za bližajočo se

jesensko in zimsko sezono

v vseh najmodernejših barvah in kakovostih.

Da bi zamogel svojim dosedanjim, kakor tudi vsakemu svojemu nadaljnjemu odjemalcu nuditi v vsakem oziru ugodnosti in olajšave, sem otvoril poleg tozadevne industrije tudi najmodernejši, velikomestni

modni atelje za gospode

pod prvovrstnim vodstvom.

Cenji občinstvo najvišjodnje vabim, da me ob priliki poseti ter se prepriča o solidnosti cen in kakovosti blaga, predvsem pa o precizni, brezhbitni in brezkonkurentni izdelavi.

Priporočam se

z odličnim spoštovanjem

Josip Ivančič, Ljubljana Selenburgova ulica 1.